

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETESI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Az emberi fülkagyló jelentősége a személyazonosság megállapításánál.

(Tanulmány.)

Dr. Imhofer K. után, német eredetiből a szerző engedélyével
közléteszi: Raschel Lambert csendőrfőhadnagy.

(Vége).

Valamely testrésznek tüzetesebb bonczatani ismeretét,

1. alakjának (formájának) részletes leírása,
2. annak méretei és
3. fejlődési történetének tanulmányozása és az összehasonlítótan (morphologia) által, illetve utján szerezzük meg

Tagadhatatlan ugyan, hogy a fül mérése anatómiai és antropologiai szempontból igen fontos tényező, mindamellett a bűnügyi eljárás terén kevésbé fontos szerepet játszik már csak azért is, mert a puba és bajlitató fülkagylónak tökéletes és pontos megmérése, miként erről több ízben volt alkalmam meggyőződhetni, rendkívül nehezen fogatosítható; különösen áll ez, ha a mérést a bonczatanban kevésbé jártas egyén fogatosítja.

Schwalbe szerint a fülnek 16 mérete van, de hozzátesszi, hogy azok száma a gyakorlati alkalmazásban négy legfontosabbra redukálható.

Bertillon tisztán a fülkagyló bosszának és szélességének megállapítására szorítkozik. Annál több súlyt helyez ezen tudós a fülkagyló alakjának tüzetes leírására és annak különös ismertető jeleire.

Itt viszont felmerül azon kérdés, hogy tulajdonképpen milyen is a normális fülkagyló formája?

Részemről a mellékelt ábrán látható fülkagylót találtam az összes, általam megvizsgált fülkagylók között olyannak, a mely a normálisnak jelezhető fülkagylók tulnyomó részét képviselheti.

A fülkagylónak a személyazonosság megállapításánál oly fontos szerepet játszó és alább elősorolt rendellenességei (abnormitásai) olyannyira ritkák és jellegzetesek, hogy jelenlétük esetén mint tökéletesen elfogadható jelek szerepelhetnek a személyazonosság megállapításánál.

Ilyen rendellenességek:

A fülcimpának veleszületett — többé-kevésbé mély — vájata (mely melleleg megjegyezve, nagy vitákra szol-

gáltatott anyagot); az általam megvizsgált nagyszámu — körülbelül 4000 — fülkagyló között csak kettőnél észleltem — különböző formában — ezt a sajátosságot.

Ilyen továbbá az úgynevezett Darwin-csomó, melyet Bertillon borsóformájúnak jelez. Ezen Darwin-csomó a fülkagyló legfelsőbb pontján a léccen (belix) daganat-szerűleg képződik. Ezt a sajátosságot csak egy ízben volt alkalmam láthatni.

Nem annyira ritka, mint inkább feltűnő a Makakus-fülnek nevezett alakzat (szegletes végződése a léccen (belix) vonalnak a Darwin-dudor) helyett, míg a léccen göngyölete teljesen biányzik), mely alakzat Gradenigo szerint különösen gyengeelműeknél fordul elő gyakrabban, mely állítása azonban a saját megfigyeléseimmel ellenkezik.

Jellemző abnormitás még az ellenlécc hármass villázása is, ellentétben a normális kettős villázással, mely esetben a harmadik ág erősen érvényesül.

A két utóbbi formaeltérés a fülkagylók egy százalékánál közös ugyan, mindamellett igen jellemző és nagyobb távolságra is könnyen felismerhető jelleget kölcsönöz.

A mint láthatjuk tehát, oly fülkagylóknak, a melyek ily rendellenességekkel bírnak, a személyazonosság megállapításánál igen nagy az értékük. Miután azonban ily fülkagylók — éppen abnormitásuknál fogva — csak ritkán állanak rendelkezésünkre, oly ismertető jelek után kell kutatnunk, melyek, igaz ugyan, hogy kevésbé jellemzők és így kevésbé feltűnők, de annál gyakrabban fordulnak elő.

Czélszerűnek tartottam vizsgálatok utján megállapítani azt, hogy bány, gyakran előforduló ismertetőjel által határozható meg a lehetőségig teljes biztossággal valamely egyén fülkagylója. (Jelen esetben rendellenességről természetesen semmi esetre, legfeljebb a formák változatairól lehet szó.) E czélból kikeresetem a gonosztevők albumából egy fülkagylót, melyen a következő bárom ismertetőjel volt:

1. a hasábolt fül, (az arcboz nőtt czimpa, ferdén lefutó alsó szegélylyel),
2. villaszerűen tagozott czáp (tragus) és
3. bevésés a léccen (helix) felső szegélyén a Darwin-dudor felett.

Ezen példányt összehasonlítottam azután 500 gonosz-

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszertész-
mestere. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbálon,
harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Reményi** legújabb képes
árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.**
Mindenhol költségtérítés díjlanl. Kívétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hang-
szerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék koreadó.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

Egy gonosztevő család fülkagylói:

1. R. P. 60 éves (a családfele),	
2. R. P. 28 „	} „ fiai,
3. R. K. 35 „	
4. R. A. 32 „	
5. R. F. 38 „	
6. B. A. 30 „ a családfele férjezett leánya.	

Egymás között különösen hasonlóak az 1. és 2., 3. és 4. alattiak, míg az 5. és 6. alattiak kevésbé hasonlóak ugyan, de több közös jellel bírnak a többi párokkal.

alakulatait, olyképpen, hogy azok, illetőleg esetleges eltérő sajátosságai annyira emlékezetükbe vésődjenek, hogy az e téren szerzett tapasztalataikat egy fénykép tanulmányozása esetén kétséget kizárólag érvényesíthessék.

Figyelemmel kell azonban lenni arra is, hogy az egyes, különböző életkorban felvett fényképek — időközben történt külső behatások következtében — esetleg lényeges elváltozásokat is mutathatnak.

A mi a fényképek használhatóságát illeti, nézetem szerint a természetes nagyság utáni $\frac{1}{6}$ felvétel még meg-

felel céljainknak, míg az ennél kisebb képek már eredményesen kevésbé alkalmazhatók.

Hasonló eljárás követhető a hullák fényképezésénél is, ha azt előzőleg a fület az esetleg rajta lévő vér, piszoktól stb. nagyobb erőszakkal nélkül, de gondosan megtisztították.

A fülkagyló alakjának átöröklése.

A bonczattannal és embertannal foglalkozó tudósok körében hosszú időn át élénk vita tárgyát képezte azon kérdés, hogy a fülkagyló különböző alakulatai átörök-

lődnék-e? (Itt nemcsak a veleszületett, hanem a sérülések által szerzett elváltozások átörökléséről is van szó.)

Annak daczára, hogy például Schmidt szerint ennek lehetősége majdnem ki van zárva, még sem lehet elvitatni a különösen szembetűnő alakzatoknak szülőről gyermekekre való átöröklését.

Ornstein e tárgyú ismertetései, úgyszintén Laloy, a ki a külső fülnek egy jellegzetes eltorzulását négy ivadékon át megfigyelte, az átöröklés melletti törnek lándsát.

Israel O. erre vonatkozó disszertációján végén ekként nyilatkozik: «A mi végül a fülkagyló ilyen veleszületett eltéréseinek átöröklését illeti, az teljesen kétségtelen».

Három esetben nyílt alkalmam a fülkagylónak ezt a feltűnő hasonlatosságát a leszármazásnál megfigyelni, illetve bebizonyíthatni. Egy izben egy anya és leánya, azután egy anya és fia és végül egy hat tagból álló gonosztevő családnál, a mely az atyából, négy fiú és egy leánygyermekből állott. (A már elhalt anya fényképét, miután a bűnügyi osztálylyal nem akadt dolga, legnagyobb sajnálatomra nem szerezhettem meg.) Ez utóbbiaknak a képünkön látható fülkagylói — különösen párosával egymás között összehasonlítva — oly hasonlatosságot mutattak, melyet egyébként különböző, nem egy családból származó egyéneknél lehetetlen észlelnünk.

A fülnek tökéletes hasonlatosságát egy izben volt alkalmam észlelhetni két fivérnél, egy izben pedig egy fegyenczről (a kinél a fülkagyló ellenléce három ágra villázódott) azt mondták nekem, hogy összes testvéreinek és egyik fivére gyermekeinek fülkagylója ugyanezt a különöséget mutatja fel.

A Bertillon által bemutatott ikrek szintén a fülkagyló útján hasonlítanak leginkább egymáshoz.

Nem mulaszthatom el végül megjegyezni, hogy oly esetben midőn a leszármazás törvényessége, tegyük fel per útján kétségbe vonatik: az apa és fiú fülkagylójának összehasonlítása gyakorlati szempontból is rendkívül értékesíthető lenne.

A cigányok elleni nyomozásról.

Irta: K. Nagy Sándor, kir. törvényszéki bíró.

III.

Szólok bát a cigányok hátorságáról.

Látom, hogy az őrmester mosolyog és azt mondja: — Már Kálmán, ezelőtt majdnem nyolczszáz esztendővel kijelentette törvényben, hogy «a bosszorkányokról, mert nincsenek, többé szó se legyen». Éppen így nincs cigánybátorság se. Hiszen Arany János — a legnépszerűbb költő «A nagyidai cigányok» című költeményében is ezt írja, mikor a cigányok háborujáról beszél:

«Baban a cigány, de előbb bátat fordít —
De a hó » cigányaság lőt fut ezveszesze,
A furdlyukba is búna, ha lehetne».

Én is igazat adok az őrmesternek. Mert a kis Murzsa azt vallotta, hogy a dánosi rablógyilkosok között Tuta volt a vezér, a főhős s állítólag a főtárgyalás alkalmával hallotta is valaki, mikor a vádlott cigányok megállapodtak abban, hogyha kiszabadulnak, Tutát választják meg vajdának. És ez a főhős, ez a vezér, ez a vajdamegjelölt, azt jelentette ki a főtárgyaláson, hogy mikor a téglási kocsmá előtt Zelfi elájult, ő el kezdte futásra vonni a dolgot. Mikor aztán Dezsán Sándor Ujfehértó közelében utólrte, «ugy libegett, mint egy maglőtt tyúk». Nem is kellett sok a cigányoknak, hogy megijedjenek. Mikor kérdezték a téglási kocsmárosától: mi újság? s ez felelte, hogy «rossz szél fú, azt mondják hogy ti raboltátok ki a dánosi csárdát», az ott levő négy cigány férfi összenézett, Zelfi elájulva a földre esett s ezalatt a négy férfi cigány elszaladt, mivel hogy Zelfi ájulása csak arra való volt, hogy a figyelmet hirtelen magára vonja s ez idő alatt a férfiak elmenekülhessenek, ott hagyva az asszonyokat és a gyermekeket. Mert a cigányfőriak csak a maguk bőrére gondolnak a bajban s az asszonyokat, ezek pedig a gyermekeket tolják előre.

Fegyveres emberekkel szemben feltűnő a cigányok gyávasága. 1907. évi július 12-én 41 cigányt kísért be két csendőr Félegyházáról Kecskemétre, pedig a cigányok között hét férfi és 12 felnőttnő volt, csak a többi volt a gyermek.

Igaz, hogy a cigányoknál az öregek és gyermekek nem mernek szembeszállani a hatalommal, hanem az Arany János «Nagyidai cigányok» szavait használva:

«A gyarló cseckemők, öregek ellenben,
Nem tudván egyből kárt tenni az ellenben:
Siketnek, hogy ég-föld lesz belőle siket,
Tépik ruhájukat, tisztes fürteiket»....

A cigányok csak akkor lövöldöznek kisérőikre, ha éjjel van, vagy valami szegletről, vagy fa mellől biztonságban tehetik. Tuta is egy bokor mellől lőtt kétszer Fogarasi Gyulára.

Történt egyszer, hogy egyetlen fegyveres csendőr egész karaván-cigányt kísért. Valaki megkérdezte a vajdától, hogy mi az oka, hogy ilyen sokan félnek egy ember-től? a mire a vajda azt felelte:

— A csendőr kezében fegyver van és abban hét golyó; azért engedelmeskedünk neki. A csendőr ugyan nem tudna mindnyájunkat lelőni, de betet igen és senkinek sincs kedve ahhoz, hogy ő legyen egy a hét közül.

A cigányok éppen azért szeretik ugy az erdőt, mert ott nagyobb biztonságban vannak s az orvátmadásra legbiztosabb helyek. A dánosi ügy cigányai is az erdőben tanyáztak, ott tanácskoztak s ott jöttek ismét össze. Az erdő volt a találkozóhelyük.

És nem is új dolog, hogy az erdő milyen veszedelmes a közbiztonságra s milyen nagy óvatosságra van szükség az erdőkön átvezető utakon. Hajdan is az erdők voltak a rablók lappangási és gonosztetteiknek színhelyei. Éppen azért több mint háromszáz évvel ezelőtt már törvényeket hoztak az erdőn keresztül járó utasok védelmére. Nevezetesen az 1548: XLIX. és 1597: XLVIII. t. cikkeket elrendelték, hogy «az erdők» az utak mellett mintegy 200 könyöknyire kiirtassanak, hogy így az utazók még távolról észrovenén a rablók közeledtét, a veszélyt futással könnyebben kikerülhessék».

A közbeeső s idevonatkozó törvényeket nem is kutatom, de igen is figyelmébe ajánlom mindenkinek, hogy ma is életben van egy, a fentebbiekhez hasonló törvény. Olvassák csak el a közutakról szóló 1890: I. t. cz. 133. §-át.

•Erdők, berkek és sűrű faültetvények az ut mindkét felőn az ut-árok szelétől számítandó legfeljebb tíz méter távolságig letarolandók, illetve megritkítandók és ugy ezek, valamint az élősövények oly magasságig, mely az ut fentartására, illetve közbiztonságra nem bátrányos, levágandók. A viszonyokhoz képest egyes helyeken azok vágatása korlátozható, vagy egészen betiltható».

Távol legyen tőlem, hogy én — és éppen én — a csendőrök feletti terhes szolgálatát csak egy szemernyi-vel is nehezíteni kívánnám, csupán figyelmüket akarom felbírni neházi körülményre, mely összefüggbet a cigányok ügyével a melyre portyázás közben gondot fordíthatnak, a nélkül, hogy ez által újabb terhet vennének magukra.

A cigányokat szorítani kell arra, hogy ismerjék el a törvények hatalmát s tiszteljék és megtartsák azoknak parancsolatait, éppen úgy mint mások.

Nem azt akarom én ezzel mondani, hogy úgy kell bánni a cigányokkal, mint hajdan — a bozzájuk basonló foglalkozásu — kóborló bajdukkal bántak, a kikre az 1598: XXIX. t.-cz. kimondta: »A kóborló uratlan hajdukat szabad legyen akárkinek megölni; azon akár magyar, akár német kapitányok pedig, kik olyanokat tartanak, hűtlenség szennyébe essenek«, továbbá az 1599: III. t.-cz. »A szabad hajdukat pártolók és élelmezők is, a kir. felség által halállal büntetessenek«. Az 1608: XX. t.-cz.: »A köznépet és nemességet nyomorgató kóbor és szabad bajdukat a nádor akárhol érdekeik szerint büntesse».

Bármilyen nagy basonlatosság van is az ezelőtt háromszáz évvel élt kóborló és szabad bajduk s a mostani kóbor cigányok foglalkozása között: ma már nem a régi kegyetlenkedéssel, hanem a most élő törvények szigorú megtartására szorítással kell elvenni a cigányok kedvét a kóborlástól.

Csak néhány törvényt említek fel.

A közutakról szóló 1890: I. t. cz. 137. §-a mondja: »A ki az utak árkaít, padkáit, a töltések és bevágások rezsüit, állatokkal legelteti, feltorni engedi, vagy az úton élet: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő».

Nem kell megengedni a cigányoknak az ilyen legeltetést sem, mely náluk mindennapi, be kell kísérni, vagy kísértetni őket, vagy legalább is az előjáróságot figyelmeztetni erre.

Az 1879: XXXI. t.-cz. vagyis az erdőtvény meg igen sok alkalmat ad arra, hogy a cigányoknak elmenjen a kedve vágyakozni az általuk annyira szeretett erdőbe. És ha kevesebb cigány keresi az erdőt, kevesebb lesz a felderítetlen büncselekmények száma is.

Hiszen Jutina — az értelmes, okos Jutina, mondta a dánosai tárgyaláskor, hogy: »a cigányok közt az a szokás, hogy a ki elárulja őket, azt meggyilkolják és elűsák«. Igaza lehet, mert csakugyan sok cigány elűsönik nyomtalanul. És nem egy ember hallotta a tárgyaláson, midőn a vádlott társak balált ígérték Mundrának kiszabadulásuk esetére. Boszuálló természetük nyilvánvaló. Surányi Márton kijelentette, hogy nem nyugszik addig, ha kiszabadul, míg Orbán Danit el nem pusztítja. (Ez volt az a cigány, a kit a Parnó által megölt Lakatos József — a Surányi Márton apja — gyilkosa gyanánt megnevezett, azzal a kijelentéssel, hogy ő rajta már úgy se segít senki, minék zárassa be a saját testvérét Parnót; az Orbán-család pedig ugyis ellensége: hadd ítéljék Orbán Danit.)

Murzaa mondta, hogy a dánosai eset alkalmával a nyáregyházi erdőben tüzeltek. De nemcsak ők, hanem

a többi cigányok is szoktak az erdőben tüzelni. Már pedig az erdőtvény 9. §-a kimondja. »Az erdőben és azok közelében, százméternyi távolságon belől, csak az erdőégek megakadályozására szükséges óvrendszabályok megtartása s idegeneknek ezenfelül még csak az erdészeti személyzet engedélye mellett szabad tüzet rakni«. És ennek az áthágása a 109. §. szerint: »két forinttól busz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik».

Ha tehát az erdőben, vagy erdő közelében tüzelő cigányokat találunk, oltassák ki velük a tüzet, őket pedig adják át az erdőszemélyzetnek, vagy a községi előjáróságnak megbüntetés végett.

Az erdőtvény 90. §-a szerint: »A ki valamely erdőben élőfát, vagy ott létező levágott, de eladásra, vagy felhasználásra még fel nem dolgozott fát ellop, az ellopott fa értékét a kártérítésül ezen érték egynegyed részét tartozik megtéríteni, ezenfelül pedig a két összeggel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő».

A 92. §. szerint: »A ki valamely élőfa ágait, gallyait letöri vagy levágja és ellopja, (illetőleg jogtalanul eltulajdonítja), ezen tárgy értékét s kártérítésül az érték felét tartozik megtéríteni s egyszerűen a két összeggel egyenlő pénzbüntetésre ítéendő. A ki pedig valamely élőfáról annak kergét lebasítja és ellopja: a fa és a kergé értékét tartozik megtéríteni s ezenfelül ezen értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő».

Hát bizony a cigányok nagyon gyakran belesznek ezekbe a bűnökbe.

Nézzük csak a cigányok foglalkozásának egy részét. Ki van mutatva, hogy a cigányok közül 5,553 foglalkozik famunkával. És pedig: fakanálesináló 1976, favigó 14, orsókeszítő 203, teknőcsináló 2068, szénégető 78 és egyéb famunkás 284.

Már most ha ilyen famunkával való foglalkozáson érik a cigányt: ugyan bányánál találunk igazolványt, hogy meg van engedve nekik az erdei (vagy más) fának felhasználása, ilyen famunkára? Pedig tényleg sok cigány foglalkozik famunkával: de bizony kevés azoknak száma, a kik törvényes uton jutnak a faanyaghoz, hanem lopják azt.

Nem szabad tehát szó nélkül bagyni az ilyeneket s ha igazolványt felmutatni nem tudnak: az erdőszemélyzetnek figyelmébe kell őket ajánlani. Különösen pedig, ha az erdőben találják őket, szigoruan vizsgálják meg, hogy nincsen-e náluk lőfegyver? Mert az erdőtvény 74. §-a szerint: »Büntettet képez az erdei lopás, habár a lopott dolog értéke 30 forintot nem halad túl, ha erre vonatkozólag valamelyike azon körülményeknek forog fenn, melyeknél fogva a lopás, tekintet nélkül a lopott dolog értékére, a büntető törvények szerint büntetnek állapittatik meg. A büntető törvényeknek a fegyverviselésre vonatkozó megállapítása, erdei lopást illetőleg csakis lőfegyverre értendő».

A Btkv. 337. §-a szerint pedig: »Tekintet nélkül az ellopott dolog értékére, büntett miatt büntetendő a tolvaj, ha a lopás elkövetésekor fegyvert viselt, habár azt se nem használta, se nem mutatta. Ugyanazon büntetés éri azon tetteseket és részeseiket, a kik ezen körülményről, a cselekmény megkezdése előtt tudomással bírtak».

Az igazság érdekében áll ily módon, hogy a falopáson ért cigányokat megmozdassák a lőfegyver szempontjából s ha lőfegyvert találunk náluk, akkor már minden tekintet nélkül tartóztatassák le és a bírósághoz, vagy ügyészséghez kísérik őket, még pedig nemcsak azt, a kinél lőfegyvert találunk, hanem társait is. Ekkor

már nem magánvádra üldözendő erdei lopásról, hanem hivatalból üldözendő lopás büntetéről van szó.

Ismeretes dolog, hogy ha a cigányoknak lovuk van, az erdőben szeretik — mint legrejtettebb helyen — legeltetni. Pedig az erdőtörvény 100. §-a mondja: «A ki oly erdőben, melyben a legeltetésre nincs joga, szándékosan, vagy gondatlanságból legeltet, az okozott kár és esetleg a hajtópénz megtérítésén felül pénzbüntetéssel büntetendő».

A cigányok még az erdőben is a tilos utakat keresik, holott az erdőtörvény 114. §-a szerint: «A ki az erdőben engedély nélkül kocsival tilos uton jár, vagy marhát tilos uton hajt, a ki engedély nélkül új utat tör, vagy hat évesnél fiatalabb utannövények közt jár: ötven krajczártól husz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő».

114. §. «A ki idegen erdőben, a nélkül, hogy ahhoz jogosultsága volna, a közutakon kívül találtatik, ha ottani jelenléte közbiztonsági, vagy az erdőtulajdonos biztonságára szempontjából aggályosnak tűnik fel, az erdőszemélyzet tagjai által az erdőből kiutasítható és ha fejsze, fűrész, vagy az erdőtermék szedésére alkalmas más eszköz, vagy fegyver volna birtokában, az tőle elveendő. Ha az erdőből kiutasított személy a meghagyásnak nem tesz eleget, öt forintig büntetendő, ha pedig ellenszegül, cselekménye hatósági közeg elleni erőszak büntetést képezi».

139. §. Ismeretlen egyének tettenkapás, vagy folytonos üldöztetés esetében a legközelebbi község előljárósága elé vezetendők».

142. §. Letartóztatható és elővezetendő a tetten kapott vádlott az esetben is, ha a rendőrség, vagy az erdőszemélyzet tagja által a kibágás abbanhagyására felszólítottán a felszólításnak nem felel meg.

146. §. A kibágást elkövetőnél létező azon eszközöket, melyekkel a kibágást elkövette, annak kocsiját, szánját és vonó marháját, valamint a házban talált állatokat le lehet foglalni».

Ime! az erdőtörvény mintegy utmutatást ad arra, hogy a cigányokat miként lehet az erdőtől elvadtítani. Egyébről majd a jövő héten lesz mondanivalóm.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A gyilkos dinnyetolvajok.

Írta: Máthé Miklós törzsrömester.

Árgus szemekkel őrködött dinnyéi felett Molnár Ferencz harsányi lakos, a ki mint felesketett hegyőr, az ottani szőlőkben, mellékesen dinnyetermeléssel is foglalkozott.

Vigyáznia is kellett, mert a falubeli fiatalság nem igen respektálta az ilyen csekélységeknek az enyém-tied közti különbséget, s ha egyik-másiknak az imádottja, a bogárszemű Zsuzsó, vagy a szőkefürtű Erzsé dinnyére éhezett, hát bizony nem vette neki pénzért, hanem az éj leple alatt kirándult a közeli dinnyeföldre és hozott neki onnan annyit és olyat, a milyent a tekintetes úr még drága pénzért sem kap.

Csók jár ezért a bátor legénynek. S mennyivel édesebb a tilosságánál fogva anélkül is édes csók, ha az ily könnyen szerzett dinnye zamatos levétől még jobban megédesített ajkáról kapja a legény.

Tudta ezt jól Molnár Ferencz is. De hát hogyné tudta volna. Fiatal korában ő sem volt különb a Deákné vászónál. Éa, ha Erzsók néninek, az akkor még észbontó szépségű, kaczkiaás leánynak vágyai támadtak az édes, zamatos

dinnyére, vagy a hamvas őszibarackra, hát bizony elvitte azt Ferencz bátyánk, még ha hétfejű sárkány őrizte volna is.

Hej! de elmúltak azok a szép napok. Most a pénz és a kenyér az első. A dinnyéért pedig szép pénzt adnak. Különösen az olyan fajtakért, mint a Ferencz bátyánké. Búszke is volt rá. De lehetett is, mert nemesfajú gyümölcs volt az mind.

Az a szép, hamvas görög, ott a partoldalon a szomszéd falubeli uraságéból való. Úgy kapta a magvát, titkon, dugva a Kapor Orzsítól, a ki mint szobalány a Ferencz bátyánk rokonságát boldogította szerelmével s az ekként létrejött unokai köteleket ezen ajándékkal is erősíteni akarta.

Hanem igaz, hogy isteni gyümölcs is volt az. Húsa piros, mint a cséppentett vér, édes mint a lépes méz. S abból a piros húsából oly csábítóan mosolyogtak ki viaszkezinű, apró magvai

S azok a sárgák ott a kunyhó körül. Az még csak az urifajta. A Nyaskigláb zsidó felesége hozta annak magvát Pestről, mikor fürdőzni járt ott. Abból való az a táblabeli mind. S csak úgy csalogatja, hívogatja szép zöldessárga gercedjeivel a járó-kelőket. Bizonyos, hogy Pestre is külföldről hozták, mert a neve is olyan idegen. Úgy hívják: Ananász!

Gondozgatta, ápolgatta is Ferencz bátyánk őket s rájuk áldozta minden szabad idejét. Visszacsipte a nagyon terjeszkedő indákat, leszedte a fattyuhajtásokat, hogy ne szivják el az éltető nedvet a nemes gyümölcstől. Megfordította, megigazította, hogy ha valamelyik nem jól feküdt, hogy féloldalú, ferde ne legyen. Csökkenti az értékét ez is. Szépen körül fektette, bepólyálgatta indával a már szépen fejlődő gyümölcsöt, hogy a nap heve is csak a levelek sűrűségén keresztül s azok által enyhítve jusson hozzá. Mert tudni kell ám a dinnyetermeléshez is.

Amellett az első kötésbeliek számot és nevet kaptak. A szám jelezte a születési sorrendet. S a neveket, mind történelmi nevezetességű vitéz hősökét kapták. Mert hát Ferencz bátyánk iskolát végzett ember volt s nagy tiszteletben tartotta a dicső, nemzeti hősök emlékét.

Azok a nagy haragoszöldhéju görögök ott a Nagy Hunyadi, az Igazságos Mátyás, a Vitéz Kinizsi stb. rákarzott neveikkel ékeskedtek s emitt a sárgák között a Szent Czeccilia, Szent Erzsébet stb. huzódtak meg szentéletű névrokonukhoz illő szerénységgel a sűrű inda között.

Ferencz bátyánk vallásos ember volt s a becsületes ember a vallására is tekintettel van. Ha nem ért rá a templomba elmenni, hát kedvencz dinnyéi között fohászzkodott védőszentjeihez. Meghallja és jó néven veszi azt a Mindenható ott is.

Ferencz bátyánk ugyanis állandóan dinnyéi között lakott. Különösen az érés idejében nem hagyta el kedvenceit, ha csak az asszony ott nem volt. Erzsók néni azonban ott volt ilyenkor mindennap. Ő hozta ki az elemőzsíát már kora reggel a künn is meradt egész nap, segítvén hitese urának a munkálkodásban.

S ha úgy ebéd után, ott a kunyhó melletti napraforgó bokor árnyékában meghuzódva elbeszélgettek, számbavették az idei termést, megállapodtak az eladási árakban, arcuk csak úgy sugárzott az örömtől.

Képzületben már kezükben volt a tömött bugyelláris és látták a téliro jól megrakott éléskamrát. S mindezt a dinnyéből, abból a nemesfajú, isteni gyümölcsből.

Ámde: ember tervez, Isten végez!

1907. évi augusztus hó 10-én virradóra nagyon rossz álmai voltak Erzsók néninek. Egész éjjel istentelen gonosz emberekkel látta viaskodni az urát. De az erős ember legyőzte őket s már-már teljesen győzedelmeskedett rajtuk, mikor az egyik valami gyilkos szerzőmával hirtelen a földre terítette, hogy csakugy puffant.

Nagyot sikoltva ugrott ki Erzsók néni az ágyból, éppen középre a kovácsos asztának, melyet az ablakban csiripelő veréhsereg lomájára felébredt macska ringott le a kemence tetejéről s éppen az úgy elé esett.

— Tudtam, hogy szerencsétlenség ér, csak még nagyobb ne legyen! — monologizált Erzsók néni öltözködés közben, — sietek is ahhoz az emberhez, hátha valami baj örte.

Bizony érte azt, még pedig nagy baj. Ott feküdt a hűséges hitetés szeretett dinnyéi, a Vitéz Kinizsi és az Igazságos Mátyás között a felismerhetetlenéig összetört-zuzott arcczal, már teljesen kihülve, holtna. Mintha segítségért folyamodott volna a borzasztó pillanatban és igazságos ítéletért gyilkosai felett, ez utóbbihoz. S a jól ápolt dinnyék szép zöld levelei, szomorúan hullatták véres arczára harmat könnyeiket.

A párjavesztett asszony nem bírta el talpon a borzasztó látványt, nagyot sikoltva eszméletlenül terült el ura holtteste mellett s jó hosszú ideig feküdt ott ajultan.

Nem volt a közelben senki, a ki segítségére jöhetett volna. Végre is kedvencz dinnyéi könyörültek rajta; végig-végig simogatták a reggeli hűs szellő által megrezduló harmatos leveleikkel az élettelen nő arczát, mire ez magához térve felugrott s fejét két tenyerébe temetve se hallott, se látott tovább, csak szaladt, szaladt, mint egy őrült, javeszékelve egyenesen a község házához és a zokogástól csakló hangon panaszkolta el férje meggyilkoltatását a községi bírónak. Aztán szaladt vissza hűséges urához s ráborulva siratta sokáig.

A községi előjáróság az emődi őrsöt és a miskolci törvényszéket azonnal értesítette a borzalmas esetről. Az őrs távirati jelentése alapján pedig a miskolci szárnyparancsnokság Gálfi Illés őrmester, mezőcsáti járásparancsnokot rendelte ki a nyomozás vezetésére, a ki Nagy János őrsvezető, emődi őrsparancsnokkal és még három csendőrrel csakhamar megjelent a helyszínén s addig is míg a törvényszéki bizottság megérkezett, a helyszínét vették vizsgálat alá, óvatossan megőrizvén az ott talált nyomokat.

A törvényszéki orvosi vizsgálattal megállapított, hogy a hegőrt, a még ismeretlen tettesek, karókkal agyonverték, arczát, fejét borzalmasan összetörték s a nyakát forgópisztollyal átlőtték.

Ott volt a hulla mellett egy jókora darab cserfakaró, az egyik végén véresen. Az áldozat fegyverét a tettesek elvitték, mert az nem volt sehol. Ellenben az ellopni szándékolta, minteg 47 darab dinnyét ottbagyták három csomóban a hulla közelében, s erről lehetett következtetni, hogy a tettesek hárman lehettek.

Egyébként a nyomozás megkezdése és irányítása nagyon nehéz volt, mert a helyszínén talált és meztelen lábtól eredő nyomok, melyek a puha, porhanyó földön láthatók voltak, csak a legközelebbi kocsiutig vezettek s ott már a járókelők által eltapostattak s csak annyit lehetett belőlök megállapítani, hogy a tettesek a falu felé mentek el. A helyszínén találtatott még két darab 10 és 16 centiméter hosszú, kenderből fonott zsákmadzag, egy darab öt méternyi hosszú dolmányzártó zsineg és egy darab sárgásfehér színű csont inggomb. Szóval mind olyan tárgyak, a melyek majdnem minden falusi háznál találhatók.

Ezeket a járóőr biztosítván, nyomozásba fogott.

Házkutatásokat, kikérdezéseket eszközölt, besugások folytán egyes gyanus egyéneket őrizet alá vett, de mert alibi-jüket mindannyian igazolták, egyiket a másik után kellett elbocsátani.

Természetes, hogy ilyen körülmények folytán a kivincsiak egész serege fordult meg a község háza körül. Jöttek-mentek és tárgyalták ott az esetet egész nap.

Ott szorogott a többi között egy időse, hervadt, ránczos arcú nő is. Háromszor-négyszer elment, de ismét csak visszajött a község háza elé és izgatottan tudakozódott hol egyik, hol másik egyéntől, hogy a csendőrök hol és kiknél jártak, kiket fogtak el és bocsátottak szabadon.

Gálfi őrmesternek feltűnt az asszony viselkedése s utána tudakozódott, hogy kicsoda.

Midőn pedig az előjárósági tagoktól megtudta, hogy az illető a nagy erkölcsi hírében álló Kovács József neje. behívatta a tanácsostembe és megkérdezte, hogy férje és fia hol vannak. Az asszony alig tudott az ijedségtől szólni, de mégis megemberelte magát és megmondta, hogy otthon vannak.

Az esetre nézve azonban nem akart tudni semmit s az állandó ottlétét és felhívó érdeklődését kiváncsiságával meztette.

Gálfi őrmester nem bocsátotta el az asszonyt, hanem bizalmi egyénekkel és társaival az asszonyt is magával vivén, annak lakására ment. Kovács Józsefet és 17 éves Péter nevű fiát tényleg otthon találták.

Ezeknek meglepődöttségén kívül csak az tűnt fel különösnek az őrmester előtt, hogy a mosóteknőt félig meddig kimosott ruhával a konyhában találta s az asszony mégis következtessen ott ácsorgott a község háza körül.

Kovács József és fia az esetre nézve a hozzájuk intézett kérdésekre tagadó választ adtak, de zavaros viselkedésük és az asszony magatartása alapján az őrmester mégis őrizet alá vette őket és aztán a lakást és mellékhelyiségeit átkutatta.

A házkutatás eredménye meglepő volt. A mosóteknőben egy darab gatyát és egy darab férfikötényt találtak, a melyen a megkísérelt kimosás daczára is jól észrevehető vérfoltok maradványai voltak észrevehetőek. Ezenfelül a ládában egy férfikabát, a sertésól pailásán két darab szalovával megtömött csulánzsák került elő, a melyeken a vérfoltok, illetve véres kéz nyomai és a még nem egészen megszáradt vér nagyon jól kivehetőek voltak.

Ezeket a járóőr összecsomagolva, a két gyanúsítottal a község házához szállíttatta. Itt a két gyanúsítottat vette az őrmester testi vizsgálat alá, minek folyamán Kovács József jobbkezén, a kis és gyűrűs ujjak körömházai tájékán meg-alvadt vércsíkokat fedezett fel.

A jobbkez fejét ennélfogva, nehogy a terhelt az orvossal való megvizsgálattásig a vérnyomokat eltüntesse, ruhával szépen bepólyázta az őrmester és a két embert öber felügyelet alatt hagyta a harmadik tettes után puhatolt tovább.

Mintthogy a két őrizet alá vett egyén nem olyan inggombot viselt, mint a milyen a gyilkosság színhelyén találtatott és a házkutatás alkalmával sem találtatott náluk olyan gombbal ellátott felhárnyék, és mert az áldozat ingén is másfajta gombok voltak, teljesen bizonyosnak látszott, hogy csak a harmadik tettes ingéről szakadhatott le a bűnjelek közt levő inggomb.

Nagy őrsvezető emlékezett is, hogy a gyilkosságot megelőző napok egyikén, egy szándékos emberölés kísérlete ügyében kikérdezett Matiz József is gém látott ahhoz hasonlók gombokat.

Azt is megtudták továbbá, hogy Matiz József Kovács Péternek barátja, házukhoz jártos, minélfogva ennek lakásán is házkutatást tartott Gálfi őrmester s bár nem találtak ott semmit, a mi a tettességet igazolta volna, a fiut mégis őrizet alá vette, mert egy a helyszínén található hasonló ingombja hiányzott és a község házához kísérvén, szintén alapos testi vizsgálat alá vette.

Ez már több eredménnyel járt, mint a házkutatás. Ugyanis balkezének mutató, középső és gyűrűs ujjain, a körömház környékén s a baltérden a bőr ránczai között a frissen alvadt vércsíkokat félreismerhetetlenül észre lehetett venni s utóbbi testrésznek megfelelően a gatyán is — bár kimosása már megkíséreltetett — mégis látható volt, hogy mintegy két tenyérnyi területen véres lehetett.

Az őrmester a kézen és lábón talált vérfoltokat szintén bepólyálással biztosította az elenyésztetés ellen s azután a kikérdezéshez fogott.

Tagadott mind a három gyanúsított konokul. A vizsgálóbíró előtt sem ismertek be semmit. Sőt midőn a törvényszéki orvos megjegyzését hallották, hogy a testükön talált vérnyomok nem képeznek elég bizonyítékot a tettességgel való alapos gyanura, még konokabbul kitartottak tagadásuk mellett s a vérnyomok keletkezésére nézve egyik egy, másik más okot adott elő.

A járóőr azonban mindezek daczára nem bocsátotta szabadon őket, hanem a vizsgálóbíró távozása után újból kikérdezés alá vette külön-külön mindögyiket s olibok tárta állításuk tarthatatlanságát. Mind uon ért semmit. Tebát tovább puhatolták.

Ekkor megtudták, hogy Matiznak forgópisztolya is van, de azt nem tudták előkeríteni. Azt is megtudták, hogy a gyilkosság előtti délutánon Matiz Kovácséknál volt még késő este is, és hogy ott páliukdzáltak.

Az is megállapították, hogy este 10 óra tájban távozott Matiz Kovácséktól s akkor nem eg edül ment, hanem harmadmagával. A tanu a másik kottót a sötétben nem ismerte fel, Matizt is csak a hangjáról.

Matiz János és Kovács Péter mindezen bizonyítékok daczára tagadták, de az öreg Kovács már megtört és töredelmesen beismerte, hog tényleg ők voltak a tettesek s azt is megmondta, hogy a forgópisztoly is náluk van, az asszony tette el, az majd előadja.

Az öreg vallomásának elbők tárása után a két legény is beismerő vallomást tett, melyből aztán kiderült, hogy este pálinkás fejjel az öreg Kovácsot is rábeszélve dinnyét mon- tek lopni a Molnár Ferencz dinnyeföldjére.

A zsákokat már teleszedték és elindulni akartak, mikor odatoppant Molnár Ferencz és fegyverét rájuk fogva kényszerítette őket, hogy a dinnyét tegyék le. Matiz erre két lövéssel válaszolt, mire Molnár egy lövést tett támadói felé, de sem az ő, sem a Matiz lövései nem találtak. Molnár még löni akart, de Kovács József közelébe lépve a belyszínén hagyott cserfakaróval úgy vágta fejbe, hogy azonnal le- rogyott.

Ekkor a két fű is neki esett s addig ütötték, míg élet volt benne, s végül is Matiz a mellére térdelt, forgópisztolyával a nyakát keresztül lőtte, a pisztoly csövét az arczába és szájába beleverte s még a cserfakaróval is ütött vagy hármat az arczára, azután pisztolyát Kovács Péternek át- adta, hogy azt ő vigye haza, nálok nem fogják keresni; ő pedig az agyonvert hegyőr fegyverét vette fel, hogy azt hazaviszi s addig is, míg a kereséstől tarthat, elrejti, télen pedig vadászatra fogja használni.

Ütközben azonban mégis meggondolták a dolgot s úgy találták jónak, hogy azt a fegyvert ne vigyék haza, mire az idősb Kovács a falu alatti, mintegy másfél méter mélységű tóba dobta bele.

Ezen beismerések alapján a fegyver a tóból előkcrítették, Kovács Józsefné pedig a forgópisztolyt a veteményes kert- ből, hol a föld alá rejtette el, előadta, s a már említett bűnjelekkel együtt a teljes beismerésben levő három tettes a miskolci kir. törvényszéknek átadták.

A m. kir. III. számú csendőrküldési parancsnokság méltányolván a járőr ügyesen, sikeresen és az ügy szöve- vényességéhez képest oly rövid idő alatt kiderített szép eredményét, a két altisztet dicséző okirattal tüntette ki, a csendőroket pedig nyilvános megdicsérésben részesítette.

HIREK.

Uj huszkoronás bankjegyek kibocsátása. Az osztrák- magyar bank az 1900. évi márczius 31-iki kelettel ki- bocsátott és jelenleg forgalomban levő huszkoronás bankjegyek helyett június 22-ével 1907. évi január 2-iki kelettel ellátott uj kékszinű huszkoronás bankjegyeket fog kibocsátani. Az uj huszkoronás bankjegyek leírását és a réginek forgalmi és bevonási idejét magában fog- laló pénzügyminiszteri rendeletet lapunk hivatalos ré- szében teljhatalmulag közöljük.

Egy csendőr c. őrsvezető megsebesítése. Andok István, Háromszékmegye Zágon községi lakos, június hó 10-én Zágonban, egy népmulatságon keletkezett vere- kedés alkalmából kifolyólag reggeli fél három órakor a vele szemben szolgálatilag fellépett Márk Sándor zágoni őrsbeli csendőr c. őrsvezetőt egy kövel fején súlyosan megsebesítette. Márk csendőr c. őrsvezető a támadója ellen kardját használta és őt súlyosan meg- sebesítette. A vizsgálat megindított.

KÜLÖNFÉLÉK.

Óriási óra. A párisi Eifel-toronyból egy idő óta éjjelenként is jelzik az órákat villamos lámpákkal megvilágított tíz méter magas arabs számjegyekkel. — A világ legnagyobb teljes óralapja azonban Észak-Ameri- kában látható és pedig a thomastoni nagy óragyárban. Ez a hatalmas óralap a gyárépület tetején van felállítva és átmérője 12 méter. A perczmutató 6 méter hosszú és súlya az ellensúlylyal együtt 640 font, míg az óramutató csak 4-5 méter, súlya pedig ellensúly nél- kül is 500 font. Az órákat jelző számok másfél méter magasak és háromnegyed méter szélesek, sőt helyenkint ennél is szélesebbek, csak így érthető, hogy az óra a Hudsonon közlekedő hajókról épp úgy mint New-York déli városrészeiből tisztán kivehető. — A perczmutató lapátszélességű hegye perczenkint 64 centiméternyi utat tesz meg. ez a sétája tehát kényelmesen, minden megerőltetés nélkül megfigyelhető. A mutatók izzólám- pákkal vannak szegélyezve, a melyek éjjel megvilágítják őket, míg nappal a mutatók és a számjegyek is feketék, a számlap pedig fehér alapú. Az óramű nagyságára jel- lemző, hogy három órai munka szükséges ahhoz, hogy az órát egy centiméter vastagságú aczélsodrony segé- lyével felhúzzák. A felhúzást három hetenként kell meg- ismételni.

A fecske gyorsasága. Hogy milyen gyorsröptű a fecske, abban egy anverszi baromfityényszű nemrég érdekes kísérletet tett. A házának eressze alatt fészkelő fecskét elvitte több postagalambbal együtt egy galamb- versenyre a francziaországi Compiègne-be. A fecskét Compiègne-ben a galambokkal együtt reggel negyed nyolcz órakor bocsátották útnak. A postagalambok eleinte, szokás szerint, nagy iverket szeltek a levegőben, míg a követendő irányt megtalálták, de a fecske, a mint szárnyra kapott, egyenesen északi irányban repült. Nyolcz óra huszonhárom perczkor a fecske már Anversz- ben volt a fészkon, míg az első postagalamb csak fél- tizenkét órakor érkezett meg. A fecske tehát 235 kilo- méter utat egy óra nyolcz percz alatt tett meg, vagyis egy percz alatt 3355 métert repült.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre, továbbá a szolgálattal kapcsola- tos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

S. A katonai elfogatózására nálunk eddig törvény nem hoz- tott, azt csupán az 1874. évi 1025. számú honvédelmi, valamint az 1888. évi 4849. és az 1889. évi 2345. sz. belügyminiszteri rendelotok szabályozzák. A kilométerenként megállapított 7, ille- tőleg 14 fillőren felül a fuvarosnak fizetendő összegok nagyságát a közigazgatási bizottságok állapítják meg és a megállapított összegokot átmonoti kiadásként a közbégek fizetik. A katonai beszállásolástról az 1879. évi XXXVI. tez. intézkedik.

II. csendőr. A pincoz télen-nyáron ogyonlotos hőmőrásklotó, tehát őrnok van igaza.

Tapasztalt csendőr. I. Ha a csendőrség által önbuzgalom- ból elfogott, elővezetett vagy nyomozás céljából őrizott alatt tar- tott egyénnek nincs magát miből élelmeznie, akkor a járőr látja el őt a legszükségesebb élelmi szerekkel, a minek a beszerzésé- ből felmerülő költségeket a kiadást igazoló nyugtáik alapján a

esondőrségi javadalmasítás terhőre az utazási számadásban is felszámíthatja. 2. Olvassa el az őrsgazdászatközel. ut 29. §-át. 3. Az adott esetben az eseményt úgy, ahogy történt a szolgabírói hivatalnak írásban bejelenteni és ezzel az ügy befejezését nyer. 4. A Curia döntése szerint nem képez büntetendő cselekményt. 5. Nyilvános helynek tekintendő. 6. Az ily esetekben a felmerülő költségeket a bíróság állapítja meg, még pedig az általa elítélt alperes terhőre és a bíróság is fizeti ki azt a felperesnek, ha azonban az alperes a bíróság által felmentetnék, akkor a felperesnek a költségek megtérítésére nincs igénye. Az ily magánjogi dolgokból kifolyólag a esondőrségi javadalmasítás terhőre semmiféle költség nem számolható el. 7. E kérdésnek megoldását kérje tiszti eljárástól. 8. Az ideiglenes nyugállományban töltött idő nem képez szolgálati idő megakasztást, de a nyugdíjba be nem számítatik, mert az alatt az idő alatt csak nyugdíjat élvezelt és szolgálatot nem teljesített.

Csányi őrs legénysége. 1. Az eset, miután hivatalos helyiségben etakálni nem lehet, de a szándék különbözik is elvétele iránynál, lopást képez. 2. A kbtkv. 126. §-ába ütköző kihágást képez.

T. K. őrmester. A rangsorban ön nem második, hanem első, de az állomány négy fővel túl van lépve, s így ebben az évben alig van kilátás kinevezésekre.

Ligezán esondőr. A kért bankház nem létezik.

B. L. Ön megbízatásra a 16-ik, onnélfogva az év végeig vagy a jövő év elejéig várnia kell, tehát nem éri anyagi károsodás.

B. F. őrsvezető. 1. Az igényjogosultsági igazolvány csak a betöltött 12 évi szolgálat után illetékes az altisztnak, előbb tehát nem kérheti. 2. Azt, míg pályázat hirdetve nincs, mi sem tudhatják. 3. A 12-ik szolgálati évének második felében már joga van próbaszolgálatra bocsátatását kérni.

Törököt. 1. Igen. A kérvényt a katonai vagy honvédelmi hivatalnak, orkői és iskolai bizonyítványokkal felszerelten az illetékeshez kell benyújtania. 2. Az őrsirodát igen, de a lakásnál szolgáló szobáját nem.

Zs. S. esondőr. Az őrsfőnök, ha pedig az a teendő miatt rá nem érne, akkor órványra jut a díjazás utam, ha szolgád nincs közmondás.

Ó. L. Olvassa el lapunk folyó évi 23. számának szerkesztői üzeneteket rovatában N. J. őrsvezetőnek küldött üzenetünket.

S. A. őrmester. Az 1908. évi jelölték rangsorába 14. szám alatt fel van véve. A rangsor csak hivatalos használatra készült, a könyvtárcsón nem jelent meg, tehát nem is szerezheti meg.

Tudni vágyó esondőr. A határrendőrséghez való átlépés összes feltételeit és mindazt, a mit ön tudni óhajt, megtalálja a lapunk múlt évi szeptember 15-én megjelent 37. számának 143. lapoldalaán levő pályázati hirdetmények között. Megjegyzésük még, hogy pályázni csak akkor lehet, ha újabb pályázatot tesz hirdetve, a mit annak idején lapunk is közölni fog.

P. J. ez. őrsvezető. Értesítését a vizsga után esiveason közöltük volna, most már azonban mint idejét mulotta dolgot nem közölhetjük.

L. J. vezényelt. 1. Csak az esetben, ha atyja egy katonai és polgári orvosokból álló vegyes bizottság által koresetképtelonnok nyilvánították. 2. Igen, a jegyzői hivatalban kifizetéselt díjtáblázatból megtudhatja. 3. A jegyző állítása helyes. 4. A legközelebbi számunkban a választ megadjuk.

Ny. F. esondőr. Tudunkkal még él, de különben sem oly híros lérfu. kinok élete folyása érdekelné minket.

K. Járásőrmester. IX. fizetési osztály, 3. fokozat.

Honor. Igen. 1908. június 1-től kezdődőleg.

Törököt. A területi parancsnokság tartja nyilván, így azt nem tudhatjuk.

Sz. D. őrsvezető II-od altiszt. 1. Tudassa voltunk, hogy a kérdése fonyitása mikor és hányadik szolgálati évben lett kiszabva, mert csak így adhatunk határozott választ. 2. Olvassa el "Törököt"-nek adott fenti választ.

FEJTŐRÖK.

Képtalány.

Betűtalány.

Mári *Arad*

Számítalány.

Egy atya 49 éves, három fia éveinek összege 7-tel több. Ámde volt idő, mikor az atya éppen annyi idős volt, mint a három fia együttvéve. Mikor volt ez?

Megfejtési határidő: 1908 június 29.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné sanatoriumi sorsjegy lesz kiosorolva.

Lapunk 1. évi 21. sz.-ban közölt fejtörök helyes megfejtése:

Képtalány: "Százaz földben elhered a virág is".

Betűtalány: "Karosszék". — Számítalány: "Miniszteri dícsérő okirat".

Helyesen megfejtették: Vég helyi őrs. Tétazontkút, Kecző István és Balogh Sándor esondőr. Jarkovác, Rozner és Szabó esondőrök Várpalota, zajzoni őrs, gyimesközéplaki őrs. Váradi J. esondőr Kunhegyes, Kari K. jőrm., Székelyhídi és Székely őrmesterek Kolozsvár, vorepataki őrs, balassagyarmati őrs, Lázár őrs. Bánokzstgyörgy, Kelemen M. őrs. Magyarigon, Varga L. őrs. Rabogány, nagysajói őrs, sátoraljaujhelyi őrs, Baráth K. esondőr Erzsébetfalva, Berceky M. esondőr Vác, Antal J. esondőr Pottnik, Tóth J. őrs. Abony, Veres L. őrs. Kanyád, Simon L. jőrm., Tokaj, Marginaon J. jőrm. Nagykatán, Biró I. őrs. és Kiss S. esondőr Abádszalók, Batory J. Karos, Csoko I., Pál I. és Fehér A. esondőrök Szeremes, Gergely S. jőrm. és neje. Keresztes Zs. jőrm., Déa, birkisi őrs, Mikulics M. Horoncsövölgy, Lindner J. őrs. Ruszt, Kálmán Zsigmond őrm. Pozsony, Atyánszky M., Vass J. esondőrök Saaján, Barabás I. őrs, Szolnok, Ádám M. őrm. Szádalmas, szegedi tanostály, Kocsis őrs. Bgyarmat, Sántha J. őrs. Karczag, báti őrs, znióváraljai őrs, Lázár K. őrm. és Fekete G. őrs. Czogled, kunszt. miklósi őrs, Boysing J. jőrm. és Malota J. őrs. Zsolna, Mészáros jőrm. Pozsony, Fazekas jőrm. és Dombi J. őrm. Bácsalmás, Sárosi Ferenc esondőr Jászkesér, gönczi őrs, Csik I. esondőr Maglód, Fábán I. esondőr Fecsét, Szabó A. esondőr Oros, Vass őrs. Lőgórpatony, Szényoi K. őrm. Kécsa, Polóskey őrs. Répcelak. Moskó Pál őrs. Oros, Németi S. őrs. és Futó I. ez. Szerbittebe, Horman J. ez. őrs. és Csönka M. pr. ez. Horozsalfalva.

A kiosorolt Erzsébet-királyné Sanatorium-sorsjegyet Vég helyi őrsvezetőnek Tétazontkútra elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

Rendelet.

63657/1908. szám.

Az osztrák-magyar bank 1900. márczius 31-éről keltezett 20 koronára szóló bankjegyeinek bevonása és 1907. január 3-áról keltezett 20 K-ra szóló bankjegyeinek kibocsátása tárgyában.

Az osztrák-magyar bank az alábbi «Hirdetmény» szerint a jelenleg forgalomban lévő 1900. márczius 31-éről keltezett 20 K-ra szóló bankjegyeket a «Hirdetmény»-ben foglalt és az osztrák-magyar bank alapszabályai (1899. évi XXXVII. törvényezikk) 89. cikkének megfelelően megállapított határozmányok szerint behívja és bevonja és 1908. június 22-én megkezdí az 1907. január 2-áról keltezett 20 K-ra szóló bankjegyek kiadását.

Budapest, 1908. június 11.

A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök helyett:

Popovics s. k., államtitkár.

Hirdetmény

AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANK

1907. évi január 2-áról keltezett

20 koronára szóló bankjegyeinek kibocsátása és az 1900. évi márczius 31-éről keltezett 20 koronára szóló bankjegyeinek bevonása tárgyában.

Az osztrák-magyar bank 1907. évi január 2-áról keltezett, 20 koronára szóló bankjegyeinek kibocsátását bécsi és budapesti főintézeteinél, szintugy összes fiókintézeteinél, 1908. évi június 22-én fogja megkezdni.

Ezen új bankjegyek leírása a jelen hirdetmény függelékében tétetik közzé.

A jelenleg forgalomban lévő, 1900. évi márczius 31-éről keltezett huszkoronás bankjegyek behívatnak: és bevonatnak.

A huszkoronás bankjegyek kibocsátásának összege a bankalapszabályok 111. cikke értelmében korlátolva van; az osztrák-magyar banknak az alapszabályok 88. cikkében megállapított feltétlen kicserélési kötelezettségét e bankjegyek tekintetében nem áll fenn.

Az 1907. évi január 2-áról keltezett 20 koronára szóló bankjegyek abban a mérvben bocsátatnak ki, a melyben az 1900. évi márczius 31-éről keltezett 20 koronára szóló bankjegyek bevonatnak.

A magyar korona országainak kormánya és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormánya a behívott huszkoronás bankjegyek bevonása tekintetében az osztrák-magyar bank főtanácsával egyetértőleg a következőket állapították meg:

A jelenleg forgalomban lévő, 1900. évi márczius 31-éről keltezett 20 koronára szóló bankjegyek az osztrák-magyar bank fő- és fiókintézeteinél 1910. évi június 30-ig fizetékép vagy átváltás végett beszolgáltatandók, úgy hogy e bankjegyek bevonásának utolsó határideje 1910. évi június 30-án lejár.

Ettől az időponttól kezdve a behívott bankjegyeket az osztrák-magyar bank bankintézetei már csak átváltás végett fogadják el.

1916. évi június 30-ika után az osztrák-magyar bank többé nem köteles (alapszabályok 89. cikke), a behívott, 1900. évi márczius 31-éről keltezett 20 koronára szóló bankjegyeket beváltani vagy felcserélni.

Bécs, 1908. évi június 11-én.

Osztrák-Magyar Bank.

Gulmann
főtanácsos.

Bilinski
kormányzó.

Schmid
helyettes vezértitkár.

(Függelék.)

Az osztrák-magyar bank 1907. évi huszkoronás bankjegyeinek leírása.

Az osztrák magyar bank 1907. évi január 2-áról keltezett 20 koronára szóló jegyeinek rétalakja 150 milliméter széles, 90 milliméter magas. Mindkét oldalukon vízjegy nélkül készült papíron vannak nyomtatva, az egyik oldalon magyar, a másikon német szöveggel.

A tulajdonképeni 140 milliméter széles és 80 milliméter magas jegyképet egyenes vonalú, derékszögű, tarka, fehér vonalakkal guillocheozott keret határolja, mely fent a közepén az értékjelölést «Husz korona», illetve «Zwanzig Kronen» és a sarkokban e számot «20» mutatja. Az alsó sarkaiban derékszögű kis keretekben a magyar oldalon e büntetési határozat áll: «A bankjegy utánzása a törvény szerint büntetetik.»

A német oldalon e két helyen a jegynek nyolcz különböző nemzetiségi nyelven feltüntetett névértékjelölése, t. i. husz korona, olvasható következő sorrendben:

balról e szavak:

DVACET KORUN
DWA DZIEŚCIA KORON
ДВАДЦАТЬ КРОН
VENTI CORONE

jobbról e szavak:

DVAJSET KRON
DVADESET KRUNA
ДВАДЕСЕТ КРУНА
DOUEZECI COROANE.

A bankjegy mindkét oldalán kékszinű, jobbfelő guilloche-ozott, tagolt, tojásdad keretben női eszményi fej mutatkozik elülről, balfelül pedig guilloche-ozott tojásdad rozettakeretben a magyar oldalon a magyar szent korona országainak czimere, a német oldalon a stilizált ausztriai császári sas e alatta fehér írással sötét alapon e büntetési határozat áll: «Die Nachmachung der Banknoten wird gesetzlich bestraft.»

A tarka alapnyomaton felváltva guilloche-ozott díszitmény és domborműforma «20»-as szám, fent a közepén a magyar oldalon zöld alapon szintén domborműforma balra tekintő vörös női fej látható; a német oldalon jobbra tekintő ugyanilyen zöldszinű fej van, de vörös alapon.

E domborműforma, arzéllal ábrázolt fejek alatt a jegyképet két tojásdad kerete között van a jegyszöveg, melynek aláírásai az alsó keretszegélynek fehér vonalakkal guilloche-ozott széles szalagján olvashatók.

A magyar oldalon a jegy száma, a német oldalon a sorozata van fekete színnel nyomva és pedig jobb- és balfelül az előbb említett domborműforma, arzéllal ábrázolt női fejektől.

A jegyszöveg a bank cégjegyzésével a magyar oldalon ekként bangzik.

«Az Osztrák-magyar bank e bankjegyért bárki kívánságára azonnal fizet bécsi és budapesti főintézeteinél

Kényelmes

havi részletfizetésre

Képes hangszer-árjegyzék ingyen és bérmentve.

hégedük, grammofonok, fuvolák, czimbalmok

Önműködő, forgatható hangszerek. Előzékeny kiszolgálása, méltányos üzleti elvek.

ELEK és TÁRSA

BUDAPEST, Károly-körút 10. sz.

Husz korona

törvényes ércpénzt. Bécs, 1907. január 2-án.

Osztrák-Magyar Bank.

Gottl
főtanácsos.

Biliński
kormányzó.

Pranjer
vezértitkár.

a német oldalon pedig:

„Die Oesterreichisch-ungarische Bank zahlt gegen diese Banknote bei ihren Hauptanstalten in Wien und Budapest sofort auf Verlangen

Zwanzig Kronen

in gesetzlichem Metallgelde. Wien, 2. Jänner 1907.

Oesterreichisch-Ungarische Bank.

Suess
Generalrat.

Biliński
Gouverneur.

Pranjer
Generalsekretär.

Bécs, 1908. évi június hó 11-én.

Közigazgatási döntvények.**Gyümölcsfák jogtalan kivágása.**

Szántóföld mesgyéjén álló gyümölcsfák jogtalan kivágása mezőrendőri kihágás és ebben az ügyben az eljárás a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik.

(Ministertanács 1908 márcz. 21. 7175/1908. I. M. sz. a.)

Mezei kártétel kihágási vagy vétségi minőségének megállapítása.

Ha kétséges, hogy valamely mezei kártétel mezőrendőri kihágást, vagy a Btk. 421. §-ába ütköző vétséget képez, a döntés a bíróság hatáskörébe tartozik.

(Ministertanács 1908 márcz. 21. 6962/1908. I. M. sz. a.)

Autobiciklitől lovak megbokrosodása.

Ha a haladó autobiciklitől a lovak megbokrosodnak, s a kocsit selfordították, a felelősséggel tartozó egyén sebes hajítás által elkövetett kihágásban csak akkor bűnös, ha a megengedett sebességnél a biciklivel való közlekedés gyorsabban történt.

(A m. kir. belügyminiszter 1907. évi 5757. számú határozata.)

Itendőri felügyelet alá helyezés.

Valakinek rendőri felügyelet alá helyezése a rendőrhatalóság jogkörébe tartozik, melyet az külön határozal hozatala nélkül bármikor elrendelhet. Az ilyen intézkedést a fellel közölni nem kell.

(A m. kir. belügyminiszter 1907. évi 6869. számú határozata.)

Engedély nélküli kíváncorlás közvetítés.

Engedély nélküli kíváncorlás közvetítése által elkövetett kihágás elbírálására a határszéli rendőrkapitány nem illetékes. Ily ügyekben a járási főszolgabíró illetékes ítélkezni.

(A m. kir. belügyminiszter 1908. évi 327. számú határozata.)

Terményhamisítási kihágás.

Terményhamisítási kihágás eseteiben 1895. évi XLVI. t. cz. 3. §-ának b) pontja alapján az büntelendő, a ki a hamisításra alkalmas anyagot, míg c) pontja alapján az büntelendő, a ki a már hamisított anyagot hozta forgalomba. Mivel orvos vegyvizsgálatot végezni hivatala nincs, az állata teljesített vegyvizsgálat csak előzetes (ellenőrző) vizsgálatnak tekinthető s költségei csak mint eljárás költségei állapíthatók meg.

(A m. kir. földmívelésügyi miniszter 1907. évi 66,374. számú határozata.)

Körrendelet.

A magyar korona országai egyesített vagy az ország külön czimerének elferdített alakban, továbbá a címereknek vagy a nemzeti lobogónak az állam méltóságát sértő módon való használata, illetőleg alkalmazása tárgyában.

A kihágásokról szóló 1879. évi XL. t. cz. 1. §-a alapján a következőket rendelem:

a ki a magyar korona országai egyesített, vagy az ország külön czimerét szándékosan elferdítve használja, illetőleg alkalmazza,

úgyszintén az, a ki ezt a czimert vagy nemzeti lobogót az állam méltóságát sértő módon használja, illetőleg alkalmazza, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ezen kihágások eseteiben az 1883: XVIII. t. cz. 9. §-ában, illetőleg az 1883. évi 50,422. B. M. számú rendeletben felsorolt közigazgatási hatóságok gyakorolják a bíráskodást.

Budapest, 1908. évi május hó 8-án.

Andrássy s. k. m. kir. belügyminiszter.

SZEMÉLYI ÜGYEK.**Okiratilag megdicsértetett:**

A m. kir. honvédelmi miniszter úr által:

Szathmáry József, II. számú csendőrkerületbeli őrnagy, parancsnokhelyettes, különböző alkalmazásokban kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységeért.

Előléptettek:

Az öt évi tényleges csendőrségi szolgálat betöltése után:

1908. évi június hó 1-ével:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Binszki István, Kürthi Elek és Kovács István V. csendőrök, csendőr cz. őrsvezetőkké.

Katonai szolgálati jel.

A tiszti III. osztályu katonai szolgálati jellel el-
látatott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Szallmány József őrnagy, kerületi parancsnok-belyet-
tes, 1908 ápr. 1-ével.

A legénységi I. osztályu katonai szolgálati jellel el-
látattak:

a m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:
Mentján János és Adorján János járásörmesterek.

PÁLYÁZATOK.

Egy gyalogrendőr őrmesteri állás Zombor sz. kir. város tör-
vényhatóságánál. Fizetés 840 korona. Szabályszerű lakpénz. Csiz-
mapénz 40 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban
és írásban. Szerb vagy bunyevác nyelv. Három havi próbaszol-
gálat. Zombor sz. kir. város polgármesteréhez címzett kérvények
a város főkapitányához 1908. évi június hó 27-ig. A nyugdíjazás
esetében követendő eljárásra a honvédségi Rendeleti Közlöny
(Szabályrendeletek) 1907. évi 14. számában 3533. eln. szám alatt
közöttett körendelet irányadó.

Nyolcz belterületi gyalogrendőri állás Szeged szab. kir. város
törvényhatóságánál. Fizetés 800 korona. 5 évenkénti 10 százalék
emelkedéssel. Lakpénz 100 korona. Csizmapénz 48 korona. Ter-
mészetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvé-
nyek a Szeged sz. kir. város polgármesteréhez 1908. évi július
hó 11-ig.

Egy (kapna) házmesteri állás a Szeged szab. kir. város tör-
vényhatóságánál. Fizetés 800 korona. 5 évenkénti 10 százalék
emelkedéssel. Természetbeni lakás. Csizmapénz 36 korona. Ter-
mészetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények
Szeged sz. kir. város polgármesteréhez 1908. évi július hó 11-ig.

Két I. osztályu erdőaltiszti (főerdőri), esetleg egy II. osztályu
erdőaltiszti és egy I. osztályu erdőlegényi, előléptetés esetén két
II. osztályu erdőlegényi: egy I. osztályu segéderdőri, esetleg

két II. osztályu segéderdőri állás az nngvári m. kir. főerdőhi-
vatal kerületében.

Az I. osztályu altiszti állással 1000 korona fizetés pótlékkal, a II.
osztályu altiszti állással 700 korona fizetés pótlékkal, mindkettőre
nézve természetbeni lakás vagy törvényszerű lakpénz és egyéb
rendszeresített mellékletmény jár.

Az erdőlegényi állással 500 korona, a segéderdőri 400 korona
szegődilletménydíj, természetbeni lakás vagy törvényszerű lak-
pénz és egyéb rendszeresített mellékletmény jár.

Feltételek: Az altiszti állásra pályázóknál az 1879. évi XXXI.
37. §-ában követelt szakvizsga letétele. Ép és erős testalkatot,
különösen jó látó- és hallóképességet igazoló törzsorvosi bizo-
nyítvány. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények az ung-
vári m. kir. főerdőhivatalhoz 1908. évi június hó 30-ig.

Egy kataszteri irattárt kezelő irodatiszti állás a nagyenyedi
m. kir. pénzügyigazgatóságánál. Fizetés pótlékkal 1400 korona.
Lakpénz 420 korona. Napidíj 6 korona. Magyar nyelv szóban
és írásban. Négy középiskolai osztály. Egy éven belül a kezelési
szakvizsga letétele. Kérvények a nagyenyedi pénzügyigazgatóság-
hoz 1908. évi július hó 4-ig.

Egy hivatalozolgai állás a marosvásárhelyi kir. járásbíróság-
nál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona.
Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban.
Kérvények a marosvásárhelyi kir. törvényszék elnökéhez 1908.
évi július hó 15-ig.

Egy irnoki állás a szeghalmi kir. járásbírósnál. Fizetés pót-
lékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Napidíj 6 korona. Magyar
nyelv szóban és írásban. Bizonyítvány 3 havi próbaszolgálatról.
Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a gyu-
lai kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi július hó 3-ig.

Egy hivatalozolgai állás a budapesti kir. törvényszéknél. Fize-
tés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 300 korona vagy
természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona vagy természet-
beni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a bu-
dapesti kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi július hó 14-ig.

Egy hivatalozolgai állás a sárbogárdi kir. járásbírósnál.
Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 korona.
Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban.
Kérvények a székesfehérvári kir. törvényszék elnökéhez 1908.
évi július hó 10-ig.

Vászon zubbony.

!!Csendőrség előnyben részesül!!

Csendőr-ing

Vászon nadrág.

GERŐ ALADÁR

Csendőr-alsó-nadrág.

Különféle minőség.

Budapest, VI., Szerecsen-utcza 41. sz.

Különféle minőség.

Arjegyzék bérmentesen

Pontos és gyors elint

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.

Honv. miniszter ur öngyméltósága által május hó 19-én 25286/16. szám alatt kiadott rendelet szerinti városi örsök ré-
szére rendszeresített Ellenőrzési könyvecskék már kaphatók raktárunkon, nemkülönben most jelent meg kiadásunkban
Kivonat és Utmutató az A 41a jelzetű ügyviteli szabályzatból a csendőrség részére. Ára —30 fillér. ▼ ▼ ▼ ▼

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETESI ÁRA: Felévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Általános adatok a bűncselekmények nyomozásának vezetéséhez.

Irta: edvi Illés Béla m. kir. csendőrszázados.

A régen letűnt betyárvilág nyilvános erőszakoskodásai által véghezvitt nagyobb büntetendő cselekmények ideje már elmúlt. Eltűntette a csendőrség működése, a mai kor, a kultúra és az emberiségnek ezzel egyidejűleg minden téren való haladása.

A gonosztevők nyilvános fellépése eltűnván, a büntetendő cselekmények végrehajtásának módozatai is megváltoztak. A gonosztevő most már titokban dolgozva, álcza mögé bujlik.

A szigoruan teljesített megelőző (præventiv) szolgálat következménye, hogy a súlyosabb büntetendő cselekmények megritkultak, helyet adva az itt-ott előforduló kisebb, ügyészólván helyi jellegű bűncselekményeknek.

Minden bűncselekmény nyomozásának célja, hogy a tettes kiléte kideríthessék és a szükséges bizonyítékok beszerezthessék.

Bár a nyomozás folyamatban lehet egy már ismert tettes elleni bizonyítékok megszerzése céljából is, leggyakoribb és legnehezebb azon nyomozás, a midőn a nyomon indulva, közben bizonyítékokat szerezve, az ismeretlen tettes kilétét kell megállapítani.

Nagyobb bűncselekményeknél, a tettenérés esetét kivéve, legtöbbször az utóbbi eset, vagyis az ismeretlen tettes kilétének nyomozása válik feladatunkká.

Az ismeretlen tettes kilétének megállapítására első sorban is befolyással bír a tettesnek a nyomokból következtethető tartózkodási helye, a mely a nyomozás vezetésére nemcsak hogy rendkívül fontos, de sőt a tettes személyének megállapításához már a legnagyobb fokú közeledést jelzi.

A nagyobb büntetendő cselekmények tettesei a tartózkodási helyet illetőleg lehetnek:

1. Állandóan mozgásban levő elemek, ilyenek a nemzetközi betörők, nagyobb városokból a vidékre kiránduló gonosztevők, kóbor czigányok stb.

2. Az ország különböző részein lakó és rendszerint mozgó foglalkozással bíró egyének, a kik közül legalább egy az elkövetett bűncselekmény színhelyének közelében lakik, vagy ott a büntetendő cselekmény elkövetése előtt közvetlen megtelepedett. Mozgó-foglalkozásuk van,

a ló és marhakupeczeknek, a különféle ügynököknek, a kofáknak, stb.

3. Az elkövetett nagyobb bűncselekmény színhelyén, vagy annak közelében lakó egyének, a kik, bár ott vagy alkalmazásban vannak vagy megfelelő ingatlannal bírnak, gyanusak, de bizonyíték hiányában ellenük eljárni nem lehetett. Ezeknél a vagyon eredete is rendszerint homályos. Lehetnek még ottlakó szokásos bűntettesek, s végül még egyébként teljesen jó hírnévnek örvendő egyének is.

A gonosztevők lakhelyének ily módon való hozzávetőleges, valószínű megállapításán kívül lényegesen befolyásolja a nyomozás irányát, területét, illetve kiterjesztését a gonosztevők által a bűncselekmény színhelyén, a bűncselekmény színhelyéről való eltávozásuk után a lakhelyükig bármely irányban megtett uton, avagy már a tartózkodási helyükön hátrahagyott nyomok.

A bűncselekmény színhelyén talált legjelentektelenebbnek látszó nyomok is a nyomozás további vezetésére irányadók lehetnek s a körülmények és nyomok helyes felismerése itt annyira fontos, hogy a nyomok helytelen felismerése folytán keletkezett tévedés, a további tévedéseknek egész láncolatát idézheti elő. Ennek a következménye azután az idővesztés s ez által a további nyomok megsemmisülése, mire beáll az eredménytelenség, a melyet később már csak egy véletlen szerencse tehet jóvá.

A bűncselekmény színhelyén talált nyomok után helyes irányban való megindulás azonban már ügyészólván biztosítja az eredményt.

Maguk a színhelyen talált nyomok jelentőségükhöz képest lehetnek:

1. oly világosak, a melyekből minden kétséget kizárólag a tettes személyére következtetni lehet;

2. a melyek csak a tettes lakhelyét és esetleges mesterségét mutatják;

3. a melyek a tettesnek kilétére nézve az adatokat csak homályosan mutatják.

Az, hogy a cselekmény színhelyén nyomokat egyáltalában nem találunk, a legkritikább esetben fordul elő, s ekkor is a hiba legtöbb esetben a nyomozó éleslátásának hiányában és tapasztalatlanságában van.

Mert a tapasztalatlan nyomozót könnyen félrevezetik a színhelyen talált egyének helytelen kombinációi is. Mert

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olcsón finom és jó hangszereket szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Roményi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Külön költségvetés díjlanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék korendó.

lehet helyes nyom például egy rablógyilkosságnál az is, hogy a tettes nem elégedett meg az egyszeri vagy kétszeri balálos lövéssel, hanem még a meggyilkolt fejét is szétzúzta a lövések után. Ez ugyanis mint nyom nagy valószínűséggel arra mutat, hogy a tettes jól ismerte a meggyilkoltat és félve a feleszmélésétől, ez ellen teljesen biztosította magát.

A kiindulási nyom homályos volta vagy fel nem ismerése esetén és más egyéb nyomok biányában előáll a helyzet, hogy a nyomozó tapogatódzni kényszerül. Ennek a tapogatódzásnak az eredménye a véletlentől és a nyomozást vezető egyén személyiségétől függ. A tapogatódzás alkalmával a nyomozást vezetőben ugyanis a szellemi képesség, a tájékozottság, a tapasztalatok egy ügyészőlván ösztönszerűleg keletkező érzésnek adnak helyet, a mely aztán egy bizonyos irányba való működésre ösztönöz és a mely az előbb felsorolt jó tulajdonságok segélyével gyakran a helyes irányba is vezet.

Tudjuk, hogy a bűncselekmények után nemcsak az eset megtörténte után azonnal, hanem az első nyomozás eredménytelensége esetén a kellő előkészítés folytán megtalált megfelelő bizonyítékok alapján másodsor, esetleg többször is nyomoznunk kell.

Az első nyomozás eredménytelensége esetén rendkívül fontos a kellő előkészítése a második nyomozásnak, főleg a gyanúsított tettesekkel szemben való nyílt fellépésre nézve. Ezen előkészítő, folytonosan puhatóló nyomozás nagyobb bűncselekményeknél az illetékes őrsparancsnok, de még inkább a járásparancsnok feladata.

A nyomozás eredményére természetesen a rendelkezésre álló segítő eszközök helyes kibasználása is nagy befolyással van.

A nyomozást vezetőnek főbb segítő eszközei:

1. az összpontosított csendőrségi erő;
2. a már előzőleg ismert bizalmi egyének;
3. a helyi és személyi ismeretek;
4. a batóságok és a lakosság támogatása a bűncselekmény szinbelyének közelében és ugyanez a szükségbezt képest másutt is.

Az összpontosított csendőrségi erőt helyesen akkor basználjuk ki, ha a nyomozást vezető a helyes nyomon indulva személyesen halad előre, míg a neki rendelkezésre álló erőt a nyomozás főirányának támogatására basználja fel. Ez a támogatás pedig abból áll, hogy egyes kiválasztott egyénekből álló járőrök külön feladatokkal bizatnak meg, azzal hogy a legcaekélyebb eredmény észlelése esetén azonnal jelentést tegyenek.

Ezen feladat lehet többféle, például egyes helyaégekben a bizalmi egyénekekkel való érintkezés vagy a bűncselekmény szinbelyén talált nyomokból kifolyólag több gyanus egyén alibijének igazolása, esetleg egy kisebb

nyomból kifolyólag annak felderítése végett egy nagyobb távolságban való nyomozás stb.

Természetes, hogy a külön feladattal megbízott járőröknél felette fontos a reátermettség tekintetében a személyek megválasztása.

A bizalmi egyének, a batóságok és lakosság támogatásának helyes kibasználása a nyomozás ereclményére gyakran döntő erejű, azonban erre, az esetek és körülmények különfélesége miatt határozottabb irányt adni alig lehet. A helyes utnak a tapintat és a találékony-ság a főkellekei.

Az elősorolt adatokat összefoglalva tehát a nyomozást vezető részéről különösen figyelemmel végzendő teendők:

1. a bűncselekmény szinbelyén való megjelenés után az előljárók és batóságoknak jelentések utján való azonnali első tájékoztatása, egyidejűleg az összpontosított erőnek saját batáskörben való kirendelése, esetleg annak a rövid tájékoztató jelentéssel való kérése;

2. a helyszini szemle és a nyomok keresése és felvétele;

3. a hatóság és bíróság kiküldöttjének megérkezéteig a szinbelyen talált helyzetek és állapotoknak változatlan fentartásáról való gondoskodás;

4. a talált nyomokból kifolyólag a tettes kilétére való következtetés után a nyomozás érdekében teendő intézkedések, (ilyenek az esetnek a szomszédos, esetleg a távolabbi őrsöknek minél világosabb adatokkal való tudomására bozása, a nyomozás megindítása, különösen kóbor cigányoknál azok menekülési utjának elvágása, stb.);

5. a szinbelyről való elindulás előtt a talált nyomokból kifolyólag a rendelkezésre álló erő szükség szerinti beosztása, illetve kibasználása; egyidejűleg intézkedés arra nézve, hogy a külön feladattal megbízott járőrök jelentéseiket bová tegyék, miért is czélszerű egy a legközelebbi központban levő őrsön egy ügyesebb altisztet hagyni, a ki a beérkező jelentéseket, esetleg intézkedéseket továbbítja;

6. a már megelőzőleg helyesen mérlegelt nyomon való indulásnál a nyomozásnak személyesen való eszközlése;

7. állandó gondoskodás az összeköttetés fentartására a jelentések és intézkedések közvetítésével megbízott őrszel, valamint a szükséghez képes más őrsökkel és batóságokkal;

8. a nyomozás folyamán a fejleményekhez képest a rendelkezésre álló erőnek újabb feladattal való megbizása, esetleg az egész nyomozásnak más irányba való tereléséhez szükséges intézkedések; végül

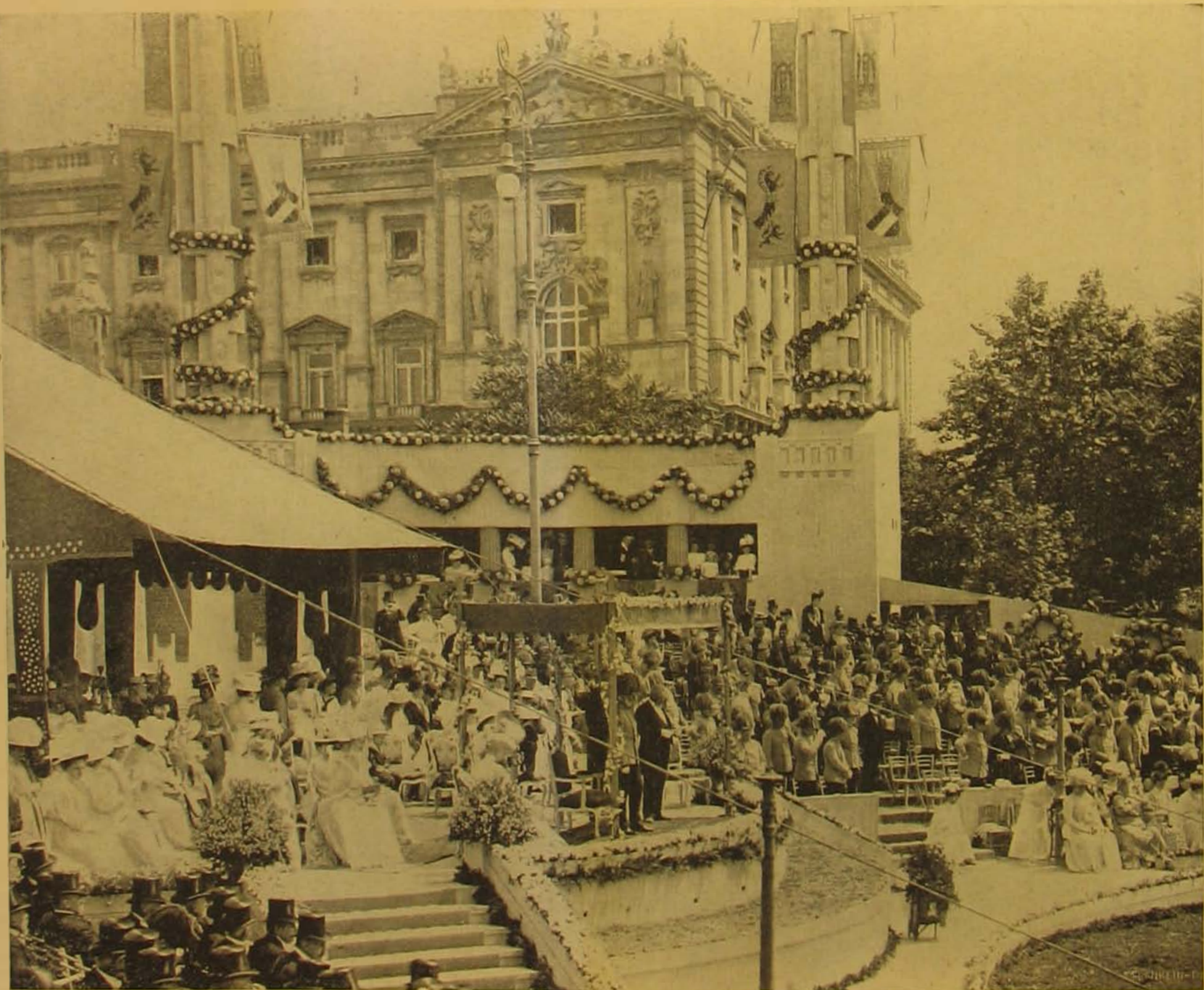
9. a nyomozás befejezése után, ha a tettosek elfogattak, intézkedések a rendelkezésre álló erőnek a bevonulására, eredménytelen nyomozás esetén a nyomozás-

A legjobb órák,

legszoildabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábig, ugy készpénz, mint részlettízetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műórásnál Szegeden.
Javitások 5 évi jótállás mellett. Arjegyzék ingyen!

A bécsi hódló díszmenetből. — Az udvar és a tábornoki kar a császári sátor körül; középpütt az uralkodó dr. Klotzberggel a rendezőbizottság elnökével.

nak a további fentartására, vagyis a pusbatóló és megfigyelő nyomozásra.

Az itt felsorolt adatok általánosságban megmutatják a helyes nyomozásra az irányt, azonban korántsem a nyomozás irányát, mert azt az előforduló esetek különféleségéből kifolyólag egyedül a talált helyes nyom mutatja, a melyen kitartóan haladva, az összes erő megfeszítése mellett, a jó eredmény el is érhető.

De ezek az adatok még a nyomozás vezetésére nézve is csak általánosoknak mondhatók, a mennyiben a részletek tekintetében a helyi és más egyéb viszonyok adnak irányt, épp úgy, a hogy a nyomról-nyomra való haladás közben a részletek egymásból folynak a bizonyítékokká átalakulva a a tetteket körülveve, azt az igazságszolgáltatás kezébe adják.

A részletek helyes végrehajtása azonban mindenesetre az egyén önfelelő tevékenységét, helyes érzékét, tapasztalatokban gazdagságát és az összes erők megfeszítését igényli és feltételezi.

A cigányok elleni nyomozásról.

Irta: K. Nagy Sándor, kir. törvényszéki bíró.

IV.

Hogyan mondta csak Farkas Mária tanu a dánosi tárgyaláson? Igen: „Ha Kalendárium volnék, jobban megtartanám, de így csak apránként jön a fejembe, a mit tudok.”

Nekem is csak apránként jön a fejembe, hogy a cigányoknak a kóborlástól való elkedvetlenítésére még más törvényt is fel lehet használni, nemcsak az erdő-törvényt.

Az állategészségügyi törvény (1888: VII. t. cz.) 11. §-a szerint: „szabályszerű marhalevél nélkül a lovak a vásárra egyáltalában nem bocsáthatók.”

A 8. §. szerint: „A ló, szarvasmarha, juh, kecske és sertés tulajdonárubázásánál vagy szállításánál a belföldi forgalomban is, marhalevéllel látandó el.”

A 154. §. szerint: „kibágást követ el és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: „a ki a 8. §. ellenére állatokat marhalevél nélkül megvesz vagy elad.”

Vége a 155. §. mondja: „Hamis bizonyítványokkal eladásra szállított vagy tudva hamis bizonyítványokkal vett vagy szállított állat elkoboztatik.”

Enek a törvénynek szigorú végrehajtása de sok lólopást megakadályozna! Csak minden lókupez cigánytól, a ki lovat árul, el kellene kérni a járlatot és azt jól megnézni, hogy vajjon csakugyan az árult jószág-ról van-e kiállítva?

De nem lehet eléggé hangsúlyozni a járlatnak nagy figyelemmel való megvizsgálását, mivel a cigányok az elhullott lovak járatait összeszedik az ország minden részében a azok közül egyik vagy másik csak hasonlít a lopott lóra és ha nem találnak alkalmas járlatot: kiigazítják vagy a járlatot vagy pedig a ló bélyegét, vagy kiigazítható, kinézését, szükség esetében festenek homlokára holdat vagy csillagot, segitenek színén is egy kicsit.

Nem szabad elfelejteni, hogy az 1888 okt. 1-én kelt 40,000. sz. földrn. min. rend. 26. §-a szerint a marhalevél keltétől számítandó egy év letelte után csupan

új marhalevél kiállításának alapjául szolgálhat; az egészségi bizonyítvány pedig csak 10 napig érvényes. És hogy a visszaelés korlátozva legyen, a 29. §. elrendeli, hogy a marhalevél elvesztése esetében tulajdonosa köteles az elveszés tényét azon község előjáróságánál (városi rendőrkapitánynál) bejelenteni, mely a marhalevél kiállította a csak ily módon a akkor is csak egy hó eltelte után kaphatja meg az elveszett marhalevél másolatát.

És hogy a marhalevek ellenőrzésére a csendőröknek lehet befolyásuk: ez nyilvánvaló az 1888: VII. t. cz. 18. §-ából, a mely szerint: „a lábon hajtott marhacapatokat a csendőreg, pénzügyőreg, nemkülönb a községi előjáróság ellenőrzik és a megfelelő marhalevek előmutatását követelhetik.”

Csak a törvénynek felelnek meg a csendőrök akkor is, ha a cigányok birtokában talált lovat is szemügyre veszik, hogy nem riúko-e az a ló, vagy nem áll-e a rub fertőzésének gyanujában? Mert az előbbi törvény 96. §-a szerint: „a rühes lovat, szamarat, vagy öszvért birtokosa elkülönítve állatorvos által tartozik gyógyítani.”

97. §. „Nagyfokban rühes lovat az állatorvos javaslatára a hatóság leölet és kiirtat.”

98. §. „Rühfertőzés gyanujában álló lovak 30 napon át állatorvosi felügyelet alatt tartandók.”

Szorítani kell a cigányokat is e törvények megtartására. A minnek az lesz a következménye, hogy még több cigányszekér marad ló nélkül és lohad a cigányok vándorlási kedve, de meg annak lehetősége is.

Ezazembe ötlük még a mezőrendőrségi törvény, vagyis az 1894: XII. t. cz. is, melynek alkalmazása ismét csak hátrányára válik a vándorcigányoknak, kivált a lovak tekintetében, másrésztől azonban előnyös a közbiztonságra. A cigányoknak ugyanis nincs legelőjük, a lovak részére pedig szénát, abrakot venni nem szeretnek a így az a szerencsétlen ló kénytelen ott harapni egy kis fűbe, a hol tud. És a gazdája nem igen kérdezetik, hogy kié az a legelő vagy luczerna, a hová kicsapja a lovát. Hadd egyék szegény, a hol lehet.

Pedig a törvény 94. §-a kimondja, hogy „kibágást követ el és kétezár koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, a ki másnak területén jogosulatlanul legeltet.”

Hasonló módon, de 100 koronával bünhődik a 95. §. g) pontja szerint az is, „a ki másnak művelés alá vett földjeire állatokat gondatlanságból bemenni enged, vagy betöltött mezei utat használ.”

A cigányok mindenütt nagyon enyveskezűek, de mégis leginkább tartani lehet tőlük a mezőkön és tanyákon, a mikor az utak kikerülésével igyekeznek egy kis szákmány után.

A törvény itt is igyekszik nekik gátat vetni, mert a 95. §. f) pontjában kimondja, hogy „száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, a ki idegen területre jogosulatlanul megy vagy jogtalanul azon átjár.”

Ha tehát a mezőn legeltetésen vagy tilos uton érik a cigányt, teljes joggal kérdőre vonhatják a ez alkalommal a ló járlatát is megtekinthetik.

Alkalmas ad a cigányoknak büncselekmények elkövetésére a házalás is, mely rendszeren csak arra való, hogy helyszíni ismereteket szerezzenek. Munda is azt mondta a dánosi esetről, hogy „a cigányok a nyáron kinézték a csárdát, az az elmentek oda előbb meg szemlélni a helyet.

Beszélnem kell ezután egy igen fontos kérdéstről, még

Habsburgi Rudolf felvonulása.

† Radotzky's vezérkara.

A bécsi hődoló díszmenetből.

pedig a cigányok gyermekeiről. Pedig felek, azt találja valaki mondani rólam, mint Dolár mondta guayolódva a kis Mondráról: «majd elmondja ő azt jó bőven». Igyekezem röviden mégis rámutatni, hogy ha a cigányok kóborlását némileg korlátozni lehet a törvények alapján: ugyanezek törvényes alapon lehet tenni valamit gyermekeikért is.

Mert a törvény minden ember számára hozott és így a cigányok számára is. Ha tehát egyik embert lehet kényszeríteni a törvény megtartására, lehet a másikat is. A törvény csak gyereket ismer, akár fehérbőrű, akár barnabőrű legyen az, s éppen úgy védeni akarja egyik gyermek testi és erkölcsi életét, mint a másikat. Itt is csak a törvény megtartására kell kényszeríteni a cigányt is.

Az 1876: XIV. t.-cz. vagyis a *közegészségügyi* rendelkezésről szóló törvény 19. §-a szerint «a gyermekek egészségi állapota hatósági felügyelet és intézkedés tárgyát képezi. 20. §. A ki a gyermekek ápolására, gondozására törvényszerűleg hivatva van, vagy azt magára vállalta, tartozik a hét évnél fiatalabb gyermekek megbetegedés esetén mielőbb orvosi segítségben részesíteni. E kötelezettség elmulasztása ott (21. §.) hol, helyben, vagy a községi körben orvosa van, 10 forintig terjedhető bírsággal, esetleg két napi fogsággal büntetendő».

A *védhímlőoltásról* szóló 1887: XXII. t.-cz. 2 §-a szerint: «A védhímlőoltás minden községben évenként teljesítendő. Szülők és gyámok s általában mindazok, kik gyermekekről gondoskodni tartoznak, kötelesek az öket első életkorban, a mennyiben valóságos hímlőt ki nem állottak, beoltatni. Ha ezen beoltás az orvos véleménye szerint eredménytelen maradt, akkor a védhímlőoltás a következő évben és ha még akkor is eredménytelen maradna, a harmadik évben is ismétlendő».

Ugyanezen törvény 11. §-a szerint: «az, ki a gyermekek első beoltására kötelező van, ha ebbeli kötelezettségének nem tesz eleget, az első fokú egészségügyi hatóság által első ízben megintetik a ha a kitűzött záros határidő alatt sem felel meg, egy forinttól ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő; ha pedig az újabb utasításnak sem felel meg: a pénzbüntetés kétszeresére háromszáz forintig felemlhető, a mely pénzbüntetés nem fizetés esetén elzárásra változtatható át».

A ki tehát lelken viseli a gyermekek ügyét: kísérelje figyelemmel az itt, a gyermekek testi egészségének megóvására elmondottak teljesítését a törvényszegést tapasztalva, adja bíról azt az illetékes hatóságoknak.

Miért?

Azért, mert azután ennek más törvények alapján további következményei is lehetnek, a melyek évek, vagy évtizedek múlva közelebb vihetik a cigányokat a leteljedéshez és a megszolidulásához.

De hogy erre is rámutathassak: egy kis türelmet kérek, éppen a csendőrségtől, a kik e téren is oly sokat tehetnek édes hazánk javára.

A *gyámügyről* szóló 1877: XX. t.-cz. 22. §-a szerint: megszüntetendő az atyai hatalom, ha az atya gyermekek tartását és nevelését teljesen elhanyagolja, vagy erkölcsileg, vagy testi jólétét veszélyezteti. A 27. §. szerint: mindazon kiskorúak, kik atyai hatalom alatt nem állnak, gyámság alá helyeztetnek.

Na már most nem nyilvánvaló-e, hogy a cigány teljesen elhanyagolja gyermekének testi jólétét, elhanyagolja erkölcsét, nem gondol nevelésére (hiszen 40,000 cigánygyermek nem jár egyáltalában iskolába!), veszélynek teszi rossz példájával a gyermek jövőjét: így nincs

olyan cigány szülő, a kit a gyermeke feletti utyai hatalomtól zonnal meg ne lehetne — törvényesen — foszlamtani a gyermekét gyámság alá helyezni. És a gyám a törvény 92. §-a szerint a kiskorú testi épségének fenntartása felett szigorúan öröködni s betepség esetében őt gyógyíttatni tartozik s a 93. §. szerint vagyontalan kiskorúak oly üzlet tanulására adandók, melynél eltartásban is részesülnek.

Hogy pedig ez a hosszadalmasabb eljárás mellőzhető legyen: az 1901: VIII. t.-cz. gyermekmenhelyek felállítását rendelte el a talált, valamint hatóságilag elhagyottaknak nyilvánított hét éven aluli gyermekek védelmére. Sőt az 1901: XXI. t.-cz. gondoskodott arról, hogy a közegélyre szorult gyermekekről egészen 15 éves korukig gondoskodják a gyermekmenhely.

Mindenki előtt világos, hogy a talált gyermek az, a kinek senkije nincs s teljesen el van hagyva, magánosan kóborol, vagy ki van téve. Számptalan példát tudnék felhozni, hogy a csendőrök az ily módon talált gyermeket eddig is gondjukba vették és a legközelebbi előjárásághoz vitték s meg vagyok győződve, hogy ezután is így lesz.

Az 1903. évi június 24-én 1. az. a. kiadott belügyminiszteri körrendelet szerint: «elhagyottaknak kell nyilvánítani azokat a 15 éven aluli vagyontalan gyermekeket, a kiknek eltartásra és nevelésre köteles és képes hozzátartozói nincsenek és a kiknek eltartásáról és neveléséről a rokonok, jótévedők, jótékony-intézetek, vagy egyesületek kellően nem gondoskodnak».

Vajjon nem ezek közé tartozik-e majd minden cigánygyermek olvasatlanul?

Eppen azért ebből a szempontból fordítsanak figyelmet a cigánygyermekre is és értesítsék a községi előjárásukat. Talán ily módon is meg lehetne menteni néhány gyermeket a hasznos társadalom részére...

Még a jövő héten is lesz valami mondani valóm a cigányokról. Na ijedjenek meg, abban már nem lesz az törvény, se rendelet, csak a cigányok némely sajtósága.

Néhány fontosabb bűncselekmény nyomozásának kérdése.

(Az élet ellen elkövetett cselekmények. — Testi sértések. — Gyermekklítés. — Magatefelhajtás. — Gyújtogatás.)

Írta: K. csendőr.

Több esetben volt alkalmam a lap hasábjában a «járőrnek» az egyes nyomozási eseteknél követendő eljárását és magatartását szabályozó közleményeket olvasni, melyek mindegyike be is válna, ha azon bűncselekmény, melynek kinyomozása a járőr feladatát képezi a czikkirő által alkotott formában követeltet volna el és az a kép tárulna a nyomozó közeg szeméi elé, melynek lehetőségét a czikkirő elképzeli.

Ámde ama kép vajmi kevés, sőt talán egyetlen egy esetben sem található az adott alkalommal szóban forgó bűncselekmény szinbelében, miből aztán következik az, hogy a nyomozó járőrök eljárását az egyes bűncselekmény kinyomozásánál általánosságban kijelölni, vagy azokra bizonyos rendszert meghatározni nem lehet, hanem azok mikénti foganatosítása a nyomozó járőr életvalóságának és körültekintésének feladata lesz.

A mi tehát azt a kérdést illeti, hogy minő szempontok szerint kell eljárni, mely mozzanatok, körülmények kiderítésére és megállapítására kell törekedni az egyes bűncselekmények nyomozásánál, annak részletezését

Tiroli népi öklés.

Felvonulás lovagi tornán III. Frigyes idejéből.

A bécsi hűdelő díszmenete.

e lap hasábjainak kerete nézetem szerint nem engedi meg. Ennélfogva itt csak azt jegyzem meg s annak a magyarázatára szorítkozom alább is, hogy a járőrnek alaposan kell ismernie a büntető törvényeket s különösen tisztában kell lennie minden egyes büncselekmény tekintetében az úgynevezett tényálladási elemekkel, vagyis azokkal a törvényes kellékekkel, melyeket a büntető törvény az illető büncselekmény megállapításához és annak esetleg különböző minősüléséhez megkövetel.

Csak ezeknek alapos ismerete mellett lesz képes a járőr arra, hogy a nyomozása tárgyát képező büncselekmény mibenlétét felismerhesse, és arra is, a mi a legfontosabb, hogy ezen az alapon teendőivel, feladatával is tisztában legyen.

Itt csak a fontosabb és gyakoribb esetekre nézve szem előtt tartandó és különösen azokkal a szabályokkal és elvekkel fogok foglalkozni, melyeket a »Bűnvádi Perrendtartás« tartott szükségesnek némely büncselekmény tekintetében szabályozni s melyeknek ismerete a nyomozó járőrre nézve is fontossággal bír.

*

Minden körülmények között feltétlenül kötelessége a járőrnek sürgősen jelentést tenni a királyi ügyészségnek vagy a legközelebb fekvő királyi járásbírósnak akkor, ha

a) valamely balesetnél annak jelenségeit észleli, hogy az illető nem természetes halállal mult ki, vagy ha

b) ismeretlen egyén holttestét találták valahol.

Nem *feljelentésről* van itt szó, hanem csak egyszerűen *jelentésről*, mert hiszen úgy az egyik, mint a másik esetben is megtörténhetik, hogy az illető nem büncselekménynek az áldozata, a minélfogva *feljelentésről* azonnal az eset észlelésekor még nem is beszélhetünk.

A *nem természetes halál* alatt az erőszakos halálozást értjük, tekintet nélkül azonban arra, hogy az másnak szándékos avagy gondatlan büncselekménye által, avagy, hogy az magának az elbaltnak saját szándékos cselekménye által, avagy végül, hogy az a véletlen körülmények által idéztetett elő.

Nem természetes halálozásoknak kell ennélfogva tekinteni úgy a meggyilkolt, megölt, halálosan megvert stb. egyének, valamint az öngyilkosnak s a véletlen baleset folytán elhunyt egyének halálát is, sőt joggal idoszámíthatjuk a hirtelen halálozást is, a melyeknél ugyan első pillanatra mi sem mutat még büncselekmény felforgására, de az eset körülményei mégis olyanok, hogy erre engedhetnek következtetni.

Mindezekről az esetekről tehát mindig haladéktalanul jelentést kell tenni a kir. ügyészséghez, vagy a legközelebbi kir. járásbíróshoz.

Ahban az esetben, ha ismeretlen egyén holttestét találtuk, esetleg oly körülmények között, hogy magának az elhalálozásnak körülményeit senki sem látta, avagy ha látta is, de az illető kitérőül semmit sem lehetett megtudni, akkor az első teendő nem annak a kutatása, hogy természetes halállal mult e ki az illető, vagy sem, hanem okvetlenül és azonnal megtenni az esetről a kir. ügyészségnek avagy a legközelebbi kir. járásbírósnak a jelentést. A balál oka után való nyomozást csak azután kell megindítani.

A jelentés megtétele után a járőr fökötelessége abban áll, hogy a holttestet és találásának szinbelyét lehető-

leg ugyanabban az állapotban őrizze meg, a melyben az az eset felfedezésékor volt, mindaddig, a míg a kir. ügyészség vagy a bíróság a helyszínére ki nem száll és a megejtett vizsgálat eredményéhez képest a holttest elszállíttatása, felbonczoltatása vagy eltemettetése iránt nem intézkedik.

Az illető holttestet ugyanis nem szabad mindaddig eltemetni, míg azt a jelentéssel értesített kir. ügyészség vagy bíróság meg nem engedi.

A kir. ügyész már ismert fontos szerepének kifolyása az, hogy ha az esetleg egyszerre intézkedő kir. ügyészség és járásbírósnak egymással ellentétesen rendelkezik az eltemetés kérdésében, akkor a kir. ügyészség utasítása lesz teljesítendő.

Az *élet ellen elkövetett büncselekmények* nyomozásánál a főfigyelem első sorban annak kiderítésére fordítandó, hogy szándékos avagy gondatlanságból eredő büncselekménynek az áldozata e az elhalt egyén.

Szándékos cselekmény megállapítása esetén már most annak a kérdésnek tisztázására kell nagy gondot fordítani a nyomozónak, vajjon a szándék egyenesen az élet kioltására irányult-e, avagy az más irányu volt-e s csak következményszerűleg állott-e elő a tulajdonképpen nem ölésre, hanem pl. csak testi bántalmazásra irányult szándék megvalósításából a halál.

Az eset ugyanis ezen az alapon lesz gyilkosságnak, szándékos emberölésnek, avagy halált okozó súlyos testi sértésnek minősítendő, a mi természetesen a nyomozás további menetére és irányítására is nevezetes befolyással lehet.

Ha nyilvánvaló az ölési szándék, akkor a legnehezebb feladatok egyike következik, t. i. annak megállapítása, hogy a tettes ölési szándéka előre megfontolt volt-e vagy sem? utóbbi esetben erős felindulásban keletkezett-e az, vagy sem, s ha igen, mi okozta ezt az erős felindulást?

Ezek a körülmények ugyanis nevezetes fontossággal bírnak arra nézve, hogy vajjon gyilkosság, avagy szándékos emberölés büntetnének esete lesz-e megállapítható?

Testi sértések nyomozása közben a szenvedett sérülés valószínű gyógytartamának szakértői megállapítása a fontos. A valószínű gyógytartam megtudása a nyomozás tovább folytatása vagy irányítása tekintetében lehet befolyással; így sokszor csak az orvosi vizsgálat eredménye alapján lesz lebecsületes megállapítani azt, hogy a cselekmény miféle eszközzel követtetett el, a sérülés és ez az adat sokszor nevezetes nyommal szolgálhat a használt eszköz feltalálása tekintetében. Ezt megszerezni minden ilyen nyomozásnál a legfontosabb teendők egyike.

Legtöbbször az élet és testi ópság ellen elkövetett büncselekmények esetében fordul elő a jogos önvédelem kérdése. Az ennek tisztázására vonatkozó adatok alapos felderítése nagy fontossággal bír s mivel az rendszerint a legaprólékosabb hely- és időbeli viszonyokkal van összefüggésben, s melyek később megváltozhatnak vagy az emlékezetből olmosódhatnak, azok részletes megállapítása éppen a nyomozás elejének képezeti egyik nevezetes feladatát.

Gyermek-kitétel nyomozása esetén annak a helynek, a hol a kitélt gyermeket megtalálták, a környékét kell pontosan megfigyelni. A legközelebbi lakóház, vagy emberektől rendszerint járt ut távoltságát meg kell mérni, hogy ezáltal meg lehessen állapítani azt, hogy valóban »félreesőnek«, illetőleg rendszerint járatlannak lehet-e azt a helyet tekinteni, s meg kell állapítani azokat a kö-

rülményeket is, a melyeknél fogva arra a meggyőződésre lehet jutni; hogy az oda kitett, önszegélyre képtelen gyermek megmentése valóban csak a véletlentől függött.

A magzatlhajlás büntetének nyomozásánál a fő teendő azoknak a szereknek és eszközöknek megszerzésében áll, a melyek a magzat elhajtására használva voltak. Mint minden oly esetben, a hol mérge, vagy mérges szer szerepelt a bűncselekmény elkövetésénél, úgy itt is kiváló nagy gondot kell fordítani arra, hogy a talált mérgek, vagy mérges szerek, ruhaneműek, használt eszközök stb. oly gondosan csomagoltassanak be, hogy azokból sommi meg ne semmisülhessen, el ne veszhessen s meg ne változtathassák. Az ilyen tárgyak ugyanis rendszerint bírósági vegyész vizsgálatra alá kerülnek s ehhez azok állapotának változatlan fentartása szükséges.

Gyujtogatási esetekben, mint a büntetőtörvény szerint különös fontossággal bír, minősítő körülményeknek, azoknak a kiderítésére kell törekedni, hogy mi volt a felgyújtott tárgy, mily célra szolgált a felgyújtott épület, mily módon történt a gyujlás, mi és minő volt az az anyag, a melyet a tettes a tűz gerjesztésére használt? Megállapítandók továbbá a gyujtogatás színhelyének és idejének körülményei, és különösen az, hogy éjjel, vagy nappal ütött-e ki a tűz? volt-e a leégett tárgy biztosítva, és mekkora a valószínű kár? Meg kell végül állapítani azt is, hogy a tettes láthatóan előre a tűznek könnyen való tovatérjedhetését s azt, hogy emberéletet is veszélyeztethet? Az épület omborok lakóul, vagy több ember összejöretelére volt-e használva, illetőleg rendeltetve? A cselekmény elkövetésekor volt-e és bány ember az épületben s esett-e azok közül valaki áldozatul is a tűznek.

Ebben az esetben arra is ki kell terjednie a nyomozásnak, hogy a gyujtogatással nem éppen egyenesen az volt-e a szándéka a tettesnek, hogy valakinek az életo áldozatul essék? Megegeshet ugyanis, hogy a cselekmény ennél fogva a gyilkosság, vagy szándékos emberölés büntetést is meg fogja állapítani.

Igy történt az 1904 év őszén is egy erdélyi városkában, hol egy T. nevű földbirtokos egy árván maradt kisokru unokaöccsének gondnokolása révén jutott egy 18—20 ezer korona értékű földbirtok haszonélvezetéhez. S miután unokaöccse nagykorúsítva lett és nősülsérről is kezdett gondolkozni, abból félelmében, hogy a földbirtok busás jövedelmét nem sokáig élvezheti, egy éjjel, midőn öccsöse a tanyai csűrben aludt a csűrrel belülről meggyujtva annak ajtaját becsukta és mire a mentők az alig félórára fekvő vitrosból megérkeztek, a csűr megmentésére már gondolni sem lehetett, csupán a tűz továbbterjedését akadályozhatták meg. Terve sikortilt, mert öccsöse elégett! Hanem nem sokáig örülhetett, mert a nyomozó közegekben feltűnő közömbös viselkedése gyanút keltett és ezen gyanujok osakhamar megerősödött, mert a csűrkapu megszenesedett oszlopán ott csüngött a bezárt lakat és annak elzárásával a retesz. Csakhamar előkorult annak kuleasa is a nagybáosi pénzes erszényéből. Ez és még több beszerzett bizonyítékok terhe alatt megtörve, tottét 17 napi tagadás után beismerte, a miért a megérdemelt akasztófa helyett — mint hallottam — csak 15 évi fegyházat kapott.

Ezokro a fontos mozzanatokra volt tekintettel a Büvávádi Perrondtartás midőn eldírta, hogy az ily bűncselekményok nyomozásánál legfőbb figyelmet kell fordítani az elkövetés módjának részletes kiderítésére.

A nyomozásnak ki kell derítenie a használt eszköz milyenségét az okozott, vagy előállított kár s az okozott haszon mekkoróságát, s végül az ember életére, vagy testi épségére bekövetkezett veszély nagyságát. Ezekben az esetekben lesz ugyanis a szándékosság, vagy gondatlanság, a nagyobb vagy kisebb veszélyesség, s ehhez képest a szigorubb, vagy enyhébb minősítés megállapítható.

A bekövetkezett vagy szándékolt vagyoni kár mekkorósága, különösen a vagyon ellen elkövetett bűncselekményeknél s ezeknél különösen azoknál bir nevezetes fontossággal, a melyeknél a károssegg nagysága minősítő körülményül is szerepel.

Gyakran előforduló voltára tekintettel, czélszerűnek vélem itt kiemelni azt is, hogy a bíróságnak megállapított gyakorlata szerint, a szabad téren fekvő terménykészletnek szándékos felgyujtása csak akkor tekintendő gyujtogatás büntetének a Btkv. 422 §-ának 2. pontja értelmében, ha a felgyujtott készlet értéke s illetőleg az okozott kár összege többre rug száz koronánál; ellenben ha a szabad téren fekvő terménykészlet felgyujtásával száz koronánál kevesebb kárt okoz a tettes, akkor a cselekménye már nem képez gyujtogatást, hanem csak vagyonrongálásnak lesz az minősíthető. Az érték pontos megállapítása tehát ezekből láthatólag a legtöbb esetben felette nagy fontossággal bír, így pl. a legtöbb felhozott esetben, a szabad téren fekvő terménykészlet felgyujtása ahhoz képest válik tíz óvig terjedhető fegyházbüntetéssel büntetendő hivatalból üldözendő büntetett; avagy három évig terjedhető fogház és egyszáz koronától 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő és csak magánindítványra (főmagánvádra) üldözendő vétségge, a mint az okozott kár nagyobb, vagy kisebb egyszáz koronánál.

Ebből következik most már az, hogy a bűncselekmény által okozott kár megállapításánál a legnagyobb pontossággal kell eljárni s éppen ebből a szempontból írta elő a törvény azt, hogy s tekintetben egyedül a sértett fél kijelentésével, vagy becalósásával nem szabad megelégedni. Elfogultság, eselleg nyorészkeelés czélzata is vezetheti őt s ennél fogva előfordulhat, hogy az ő kár becalósát a körülmények figyelembevételével elfogadhatónak tekinteni nem lehet. A mennyiben tehát kétféle merül fel az iránt, hogy a sértett fél nem becalósult-e tulajnosra, vagy esetleg számalomból a tettesen való segíteni akarásból éppen ellenkezően feltűnően alacsonyra a szenvedett vagyoni károsodás értékét, akkor hivatalból kell megtenni mindent, hogy a valószínű kár összege megállapíttassék.

KÉPEINKHEZ.

Az osztrák császári jubileum Bécsben.

Ausztria népe és Bécs, az osztrák császárváros rendkívüli fényel és pompával ünnepelte meg ura és császára 60 éves császári jubileumát. E díszes ünnepség a folyó hó 12-iki hódoló felvonulásban nyerte befejezését. Részt vettek ebben a históriai és néprajzi díszmenetben, a XIII. század óta történt egyes kimagaslóbb történelmi eseményoknok résztevőit az akkori idők korhá jolmezeiben ábrázolva, az osztrák birodalom összes népei. Díszes és gyönyörűséges volt ez a díszmenet. Méltó kifejezése annak a határtalan rajongó hódolatlaknak, a melyet Ausztria, de különösen Bécs város polgársága az ősz uralkodó iránt érez. Dr.

Klotzberg városi tanácsos volt az ünnepély rendező bizottság elnöke, kinek üdvözlő beszédére Ő Felsőge felszólalását fejezte ki az impozánsan sikerült hódoló felvonulásért. Képeink a felvonulás egyes kimagaslóbb mozzanatait ábrázolják.

HIREK.

Schmid Máté nyugállományú csendőr cz. őrsvezető feldiszipése. Ő császári és apostoli királyi Felsőge a folyó évi április hó 6-án Bécsben kelt és lapunk folyó évi 20. számában közölt legfelsőbb elbatarozásával Schmid Máté, akkor még ténylegesen szolgált VI. sz. csendőrkerületbeli csendőr cz. őrsvezetőnek egy fegyveres orrvadász elfogása alkalmával tanusított bator magatartásáért az ezüst érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. Az időközben nyugállományba helyezett csendőr cz. őrsvezető ünnepélyes feldiszipése folyó hó 6-án délután három órakor ment végbe Tószok községbáznál. A feldiszipési ünnepélyen Huszár József, a devcséri járás főszolgabírája, Koolin Antal ajkai körjegyző, Bolla János Tószok község bírája, Tószok község képviselőtestülete, valamint az előjáróság meghívására Hajdinák Ferencz cz. őrmester, ajkai őrsparancsnok és Lakatos István ajkai őrsbeli csendőr jelentek meg. Huszár József főszolgabíró az ünnepelt-höz magas szárnyalású beszédet mondott, méltatva a kitüntetettnek a legfelsőbb helyről jutalmazott érdemeit. A főszolgabíró a beszéde befejeztével, a kitüntetési jelvényt a jelenlevő Hajdinák Ferencz cz. őrmesternek adta át, ki az ünnepeltet azzal feldiszipve, hozzá beszédet intézett s a bajtársak nevében is szelencsikvátatát fejezte ki.

Államszámveteli vizsgálata. A múlt év folyamán, az 1883. évi I. törvények 31. § a alapján, a csendőrség altisztai állományából a m. kir. belügyminiszterium számellenőrző tisztviselői karába kinevezett, Sztanovics József számtiszt, Katrenszky János és Kocsis Sándor számellenőrök az egyetemnek egy évi szorgalmas látogatása után az államszámveteli vizsgát június hó 15. és 16-án kitüntetéssel, Ringer Alajos számellenőr pedig kielégítő eredménnyel letették. E vizsgától függött ugyanis nevezetteknek eddigi ideiglenes állásukban való véglegesítése. A vizsgázók a vizsga szép eredményével fenyesen beigazolták az általuk betöltött állásra való méltóságukat. A testületünkben kivált vizsgázók igen szép eikeréhez mi is gratulálunk.

Tolvaj cigányok. A szabolcsmegyei Pap községben június 19-én 10-11 óra között egy átvonuló kóbor cigánykaraván neány tagja betért Kaufmann Dezső ottani kereskedésébe, hol 20 darab fejkendőtt ellopott. A cigányok távozása után Kaufmann a lopást felfedezve, azt a Farkas Bertalan csendőr cz. őrsvezető és Szabó József próbacsendőrből állott rendes szolgálati járőrrel közölte. A járőr a községből már elvonult cigányok keresésére indult, kiket a község határában elterülő szántóföldeken meg is talált. A cigányok a járőr látására a rozsföldekre menekültek, mire Farkas Bertalan csendőr cz. őrsvezető a menekülőkre forgópisztolyából egy lövést intézett, a mely lövés Lakatos Péter kóbor cigányt bétán találta s könnyen megsebesítette, kit azután el is fogtak.

Kérelem. Svédity János őrsvezető bavianistai őrsparancsnok felkéri mindazokat, kik vele az 1903. évben a szegedi altisztai tanfolyamot végezték, hogy czimeiket folyó évi július hó 10-ig vele közöljék.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre, továbbá a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

M. M. őrmester. Jelenleg a 4-ik. Legközelebb.

P. Nem, mert a vonatkozó beadványok, a minősítvények lezárása után, csak jövő év elején lesznek szerkesztve, a zsebkönyv pedig a folyó év végével már megjelenik.

T. J. őrsvezető. 1. Egy jelentésbe is foglalhatja. 2. Semmi esetre sem; ily eset véleményünk szeriatatlan állapotban lévő, ha azonban mégis, úgy azt csak beszámíthatatlan állapotban lévő egyén követheti el, a kinek sürgősen orvosra van szüksége.

B. J. I. A községi előjáróság dolga. A járőr csak hatósági felhívás folytán járhat el ily ügyekben, de akkor is egy községi közeg közbenjöttével. Ezek az ügykódések majdnem minden megében szabályrendeletileg szabályozva vannak. 2. Igen.

Göndör. Vítjuk szörszálhasogatás. A II. szolg. utasítás 22. §-ának magyarázatáról bár nagyon világos és értíetű, mégis tanulmányt lehetne írni. A kérdéssel hely szűke miatt érdemlő-gesen nem foglalkozhatunk, de annyit mégis megjegyzünk, hogy a csendőr, ha egy «nagy» vesztélyt élete kockáztatásával meggátolhat, úgy haboznia nem szabad, mert bősí halált halni mindig nagyobb dicőség, mint egy egész életen át a gyávaság bolyegét viselni.

T. J. Ólubló. Forduljon az Országos pályázati közlöny szerkesztőségéhez, Budapest, VIII. Nap utca 13.

B. S. Forduljon őrsparancsnokához, a ki a kért felvilágosítást könnyen megadja.

Student 1. Politikával nem foglalkozunk. 2. «Doktor»-ra az avattatik fel, aki egyetemi tanulmányainak befejezte után az elő-irt szigorlatokat leteszi. 3. Voltak és vannak tudósok, kiknek tanai szerint földünk a világegyetemben évezredekkel ezölott lezajlott erupciók következménye s minden életet, ami csak létezik, a «természet»-nek tulajdonítanak, de elismerik azt, hogy egy felsőbb hatalomnak kell léteznie, amely ezt a «természet»-bolcsen és véges elménkkal fel nem fogható módon igazgatja. Ezt a felsőbb hatalmat mi «hívó» emberek «Isten»-nek tulajdonítjuk. Nagyon de nagyon sajnáljuk Önt, ha Ön nem hisz Istent! De legyen nyugodt, eljön az idő, amikor binni fogja. 4. Földünket, amely épp olyan csillag, mint a többi égi test, nem «tartja» semmi sem; az, a világtestek által egymásra gyakorolt vonzóerő hatalmánál fogva, a világűrben szabadon mozog s épp ez a vonzóerő az oka annak, hogy, az Ön szavaival élve, az elbocsátott tollpohely is a földre visszaszáll. 5. Ne fájjon Önnek a hadapródok feje. Ha panasza van, adja elő illetékes helyen és az előirt úton.

Tábori csendőr. Igen, ha a kerületi parancsnokság által kirendeltetnek.

M. A rangsor a kerületi parancsnokságnál vezetettik, így nem tudjuk.

G. J. 113.

Felvilágosítás. Előre láthatólag még az év folyamán.

L. M. 2. Igényjogosultsági igazolványt csak a tényleges állományban eltöltött 12 év után nyerhet; a szolgálati idő megazakítása gátló körülmény nem képez.

F. A kérdéses kézikönyv még kidolgozás alatt áll; a vonatkozó ömzes rendeletek: 'Földi Lajos könyvkereskedőnél (Budapest II. ker. Fő-utca 2. sz. kapuk).

Sóos őrsvezető. Forduljon az F.-nek adott válaszban irt czéghez, ahol 2 koronáért egy; az összes kérdéseire a teljes kimerítő választ tartalmazó s megfelelő útmutatásokat nyújtó kézi könyvet kaphat.

D. K. Biztos adatokat nem sikerült beszerezni; forduljon válaszó levelező lapon a pócsi posta és távirtd igazgatóságához.

Bekes György csendőr. Kérdése zavaros; nem tudjuk, mit akar tulajdonképen; így választ nem is adhatunk.

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

5477 eln. sz. O. császári és apostoli királyi Felsege f. évi április hó 10-én kelt legmagasabb kéziratával, a lovagrendek közé nem tartozó diszitmények, disz-és emlékjelvények rangsorozatát egy katonai, mint a polgári egyének részére egyöntetűen, végérvényesen legkegyelmesebben megállapítani és elrendelni méltóztatott, hogy ezen diszitmények, disz- és emlékjelvények ezentul a következő sorrendben viseltessenek:

1. Katonai érdemkereszt,
2. Az Erzsébet-Terézia katonai alapítvány diszitménye,
3. Katonai érdemérem a katonai érdemkereszt szalagján,
4. Katonai érdemérem piros szalagon,
5. Arany érdemkereszt lelkészek számára,
6. Ezüst érdemkereszt lelkészek számára,
7. Vitézségi arany érem,
8. Koronás arany érdemkereszt,
9. Arany érdemkereszt,
10. I. osztályu vitézségi ezüst érem,
11. II. osztályu vitézségi ezüst érem,
12. Erzsébet-érem,
13. Koronás ezüst érdemkereszt,
14. Ezüst érdemkereszt,
15. Hadiérem,
16. 1864. évi dán hadjárati emlékérem,
17. 1848. illetőleg 1866. évi tiroli honvédelmi emlékérem,
18. I. osztályu tiszti katonai szolgálati jel (50 évi szolgálattért),
19. II. osztályu tiszti katonai szolgálati jel (40 évi szolgálattért),
20. Diszérem 40 évi hű szolgálattért,
21. III. osztályu tiszti katonai szolgálati jel (40 évi szolgálattért),
22. I. osztályu legénységi katonai szolgálati jel,
23. II. osztályu legénységi katonai szolgálati jel,
24. Jubileumi udvari érem,
25. Jubileumi emlékérem a fegyveres erő számára,
26. Jubileumi emlékérem polgári állami alkalmazottak számára,
27. Albrecht főherceg tábornagy emlékjel,
28. 1892—1893. évi tengeri utazási emlékérem,
29. Tüzoltóérem.

Kelt Budapesten, 1908. évi május hó 26-án.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. honvédelmi miniszter úr által:

Matéka János II. számú csendőrkerületbeli százados-számvivő, a kerület számvivőségénél vezetői minőségben tanúsított buzgó és eredményes működéséért.

Papp Miklós, m. kir. II. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért.

A m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: *Földes László* cz. örmester, közel kilencz évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában, de különösen a Serkedi Lajos öcsödi lakoson 1907. évben Tiszaföldvár és Ócsöd közötti utvonalon elkövetett rablógyilkosság és egyéb bűncselekmények teteseinek több száz órán át tartott kinyomozásánál kifejtett buzgalma és eredményes tevékenységeért.

Kineveztetett:

1908. évi június hó 1-ével:

Csendőr járásörmesterré:

Papp Gergely örmester, a IV. számú csendőrkerület állományában.

Áthelyeztettek:

1908. évi július hó 1-ével:

Pifát Oszkár, VI. számú csendőrkerületbeli főhadnagy. győri és

Gidófalvy Elemér, VII. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, nagyszabonyi 1. szakaszparancsnok, kölcsönösen.

Várakozási illetékekkel szabadságot tartott:

Joób-Fancsaly Győző, m. kir. VI. számú csendőrkerületbeli főhadnagy a megejtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint „jelenleg szolgálatképtelen” 1908. évi június hó 1-től számítandó egy évre.

Választott lakhelye: Gödöllő.

Nyugállományba helyeztetett:

1908. évi július hó 1-ével:

Schieder János, m. kir. VII. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, népfelkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan”.

Választott lakhelye: Lovasberény.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel ellátott:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Vilovszki Zdrovko csendőr cz. őrsvezető, 1908 máj. 18-ával, *Szelecsák Kornél* csendőr cz. őrsvezető 1908 június 12-ével.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Ruba Péter őrsvezető, 1908 jun. 14-ével.

Járásvezetői jelvényekkel ellátottak:

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Csaplár József, *Prémusz Péter*, *Dörgő Ferencz*, *Szabó Péter*, *Koncsák Mihály*, *Guller János*, *Vas Ferencz*, *Nagy Péter* és *Birtalm Lajos* csendőrök.

Grammofonok, fuvolák, cimbalmok, cziterák,

Kényelmes

havi részletfizetésre.

Üzleti célunk a legszolidabbak.

Vadászfegyverek

erős, golyós löfegyverek, revolverek, szálk. lőtűz. weiperti hírnem. gyártm.

Elek és Társa

Budapest, Károly-körút 10.

Ingyen képes árjegyzék.

Hegedük, forgatható és önműködő hangszerek.

Valódi francia színházi hitelesítők.

Görz-féle trieder **Bino kllk.**

Kényelmes

havi részletfizetésre.

PÁLYÁZATOK.

A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségénél 800 korona fizetéssel, 150-300 kor. lakpénzzel javadalmazott
I. szolgálai állások és pedig:

1. Egy hivatalszolgai,
2. Két állomásmálházi,
3. Két vonatfékezői,
4. Két váltó-kezelői,
5. Két lámpatisztítói és 600 korona fizetéssel és 150-300 korona lakpénzzel javadalmazott
6. Öt pályáeri állás.

A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetőségénél 800 korona fizetéssel, 150-300 korona lakpénzzel javadalmazott

1. Két hivatalszolgai,
2. Három állomásmálházi
3. Tíz váltókezelői és 600 kor. fizetéssel és 150-300 korona lakpénzzel javadalmazott
4. Négy pályáeri állás.

A m. kir. államvasutak budapest-balparti üzletvezetőségénél 800 korona fizetéssel, 150-300 korona lakpénzzel javadalmazott

1. Öt váltó-kezelői állás és 600 korona fizetéssel és 150-300 korona lakpénzzel javadalmazott
2. Két pályáeri állás.

Valamennyi állással természetbeni egyenrubázatot. A vonatfékezői állással ezenkívül kilométerpénz jár.

Minden állások a végleges kinevezés elnyeréséig 2 korona napibérrel javadalmazva.

Feltételek: Magyar nyelv szóban és írásban. Hat havi próbaszolgálat. Ezenkívül:

Az állomásmálházi állásnál: a vasuti személy- és közbiztonsági szabályzat ismerete.

A vonatfékezői állásnál: a forgalmi utasítás vonatkezelésről szóló határozványainak és a jelzési és vonatvezetői utasítás ismerete.

A váltókezelői állásnál: a váltóéri szolgálatra vonatkozó utasítások ismerete.

A lámpatisztítói állásnál: a vasuti személy- és közbiztonsági szabályzat és a lámpakezelés ismerete.

A pályáeri állásnál: a pálya jókarbon tartásának és a pályáeri utasítások ismerete.

II. altiszti állások és pedig

Az aradi üzletvezetőségénél

Két állomásfelvigyázói.

A miskolczi üzletvezetőségénél

Egy állomásfelvigyázói és

Egy raktárnoki

A budapest-balparti üzletvezetőségénél

Tíz állomásfelvigyázói állás.

Fizetés 1200 korona. Lakpénz 250-500 korona. Természetbeni egyenrubázatot. A halotti állással ezenkívül kilométerpénz jár.

A végleges kinevezés elnyeréséig az aradi üzletvezetőségénél

betöltendő két állomásfelvigyázói állás 2 korona 20 fillér, a többi állás pedig 2 korona napibérrel javadalmazva.

Feltételek: Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai vagy ezzel egyenértékű iskolai végzettség. Ily végzettség hiányában vasuti altiszti képesítő vizsga. Hat havi — az állomásfelvigyázói álláshoz pedig tíz havi — próbaszolgálat. Ezeket követően:

Az állomásfelvigyázói állásnál: távirtdai, forgalmi és kereskedelmi vizsga a felhatalmazás az önálló forgalmi szolgálatra.

A raktárnoki állásnál: kereskedelmi vizsga.

A katonaságtól közvetlenül, a szolgálat folytonosságának megakadályozása nélkül a vasuti szolgálatba átlépő katonai altiszteknek az alapszabályszerű utánfizetés havi részletekben leendő befizetése mellett, nyugdíjigogositó idejükbe beszámíttatik. Kérvények a m. kir. Államvasutak illető üzletvezetőségéhez és pedig az aradi üzletvezetőséghez 1908. évi július hó 9-ig, a miskolczi üzletvezetőséghez adandók be.

Tizenöt gyalogrendőri állás Szabadka sz. kir. város törvényhatóságánál. Fizetés 650 korona Természetbeni egyenrubázatot. Öt lovasrendőri állás. Fizetés 650 korona. Lótartási átalány 300 korona. Természetbeni egyenrubázatot. Magyar nyelv szóban és írásban Kérvények Szabadka sz. kir. város polgármesteréhez 1908. évi július hó 8-ig.

Egy irnoki állás a szegedi kir. ítélőtáblánál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a szegedi kir. ítélőtábla elnökéhez 1908. évi július hó 13-ig.

Egy irnoki állás a békéscsabai kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telek-önnyvi vizsga. 3 havi próbaszolgálat igazolása Kérvények a gyulai kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi július hó 13-ig.

Egy irodatiszti állás a m. kir. központi díj- és illetékkiszahási hivatalnál Budapesten. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Egy éven belül leteendő kezelési szakvizsga. Kérvények a szolgálati uton ezen hivatalhoz 1908. évi július hó 9-ig.

Egy fogházőrmesteri állás a kaposvári kir. törvényszéki fogházánál. Fizetés 1000 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona esetleg természetbeni lakás. Természetbeni ruházatot. Magyar nyelv szóban és írásban. 4 elemi iskola, számolásban való jártasság; továbbá:

egy fogházőri állás. Fizetés 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Természetbeni ruházatot. Ugyanazon feltételek. Kérvények a kaposvári kir. ügyészséghez 1908. évi július hó 11-ig

Egy szolgálai állás a kolozsvári egyetem könyvtáránál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Természetbeni ruházatot. Magyar nyelv szóban és írásban. Jó írás. A könyvkötésben, könyvek és irományok konzerválásában való jártasság. Fényképezés koruli használhatóság. Kérvények a kolozsvári egyetem rectori hivatalához 1908. évi július hó 15-ig.

Vászon zubbony.

!!Csendőrség előnyben részesül!!

Vászon nadrág.

GERŐ ALADÁR

Csendőr-ing

Csendőr-alsó-nadrág.

Különféle minőség.

Budapest, VI., Szerecsen-utca 41. sz.

Különféle minőség.

Arjegyzzék bérmentesen

Pontos és gyors elint.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.

Honv. miniszter ur öngyméltósága által május hó 19-én 25286/16. szám alatt kiadott rendelet szerinti városi örsök részére rendszeresített Ellenőrzési könyvecskék már kaphatók raktárunkon, nemkülönbön most jelent meg kiadásunkban Kivonat és Titulató az A 11a jelzetű ügyviteli szabályzathól a csendőrség részére. Ára —30 fillér.